

2017 MAJANDUSAASTA ARUANNE

Nimi	MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond
Registrikood	80206477
Aadress	Mustamäe tee 46, 10621 Tallinn
Telefon	667 1800
Elektronpost	lkf@lkf.ee
Veebileht	www.lkf.ee
Majandusaasta	1. jaanuar - 31. detsember
Juhatuse esimees	Mart Jesse

SISUKORD

Tegevusaruanne.....	3
Raamatupidamise aastaaruanne	7
Finantsseisundi aruanne	7
Tulude ja kulude aruanne.....	7
Rahavoogude aruanne.....	8
Netovara muutuste aruanne.....	8
Raamatupidamise aastaaruande lisad.....	9
<i>Lisa 1. Ülevaade olulisematest arvestuspõhimõtetest .....</i>	<i>9</i>
<i>Lisa 2. Juhtkonna olulisemad hinnangud, mida on raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud.....</i>	<i>19</i>
<i>Lisa 3. Riskid ja nende juhtimine .....</i>	<i>20</i>
<i>Lisa 4. Raha.....</i>	<i>27</i>
<i>Lisa 5 . Finantsinvesteeringud.....</i>	<i>27</i>
<i>Lisa 6 . Varad edasikindlustuslepingutest .....</i>	<i>27</i>
<i>Lisa 7. Nõuded kindlustustegevusest ja muud nõuded.....</i>	<i>28</i>
<i>Lisa 8. Immateriaalne põhivara .....</i>	<i>29</i>
<i>Lisa 9. Materiaalne põhivara .....</i>	<i>29</i>
<i>Lisa 10. Muud kohustised.....</i>	<i>30</i>
<i>Lisa 11. Kohustised kindlustustegevusest.....</i>	<i>30</i>
<i>Lisa 12. Kohustiste ja varade piisavuse test.....</i>	<i>30</i>
<i>Lisa 13. Muu tulu .....</i>	<i>32</i>
<i>Lisa 14. Kulud.....</i>	<i>32</i>
<i>Lisa 15. Neto esinenud kahjunõuded (vt Lisa 11) .....</i>	<i>33</i>
<i>Lisa 16. Kahjude kujunemine .....</i>	<i>33</i>
<i>Lisa 17. Rendilepingud .....</i>	<i>34</i>
<i>Lisa 18. Tehingud seotud osapooltega.....</i>	<i>34</i>
<i>Lisa 19. Tingimuslikud kohustised.....</i>	<i>36</i>
<i>Lisa 20. CABAS litsentsileping .....</i>	<i>37</i>
<i>Lisa 21. Automaatne liikluskindlustus (ALK) ja varasem lepinguta sõidukite menetlus (LSM) .....</i>	<i>37</i>
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	38
MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fondi müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le.....	40

TEGEVUSARUANNE

Üldandmed

Mittetulundusühing Eesti Liikluskindlustuse Fond (LKF) on liikluskindlustuse süsteemi toimimist toetavaid teenuseid osutav organisatsioon. LKFi asutasid kindlustusandjad vastavalt liikluskindlustuse seadusele, ühing registreeriti 29. juunil 2004. aastal ja on 1992. aastal asutatud samanimelise avalik-õigusliku isiku õigusjärglane. LKF on registreeritud ja tegutseb Eestis.

LKF on liikluskindlustuse garantiifond, hüvitusorgan ja Eesti roheline kaardi büroo. LKF tagab liikluskindlustuse süsteemi toimimise, täites liikluskindlustuse seadusest, riigiga sõlmitud halduslepingust ja põhikirjast tulenevaid ülesandeid.

LKF

- ☞ on kindlustuslepinguta sõiduki sundkindlustaja ning piirikindlustuse kindlustusandja;
- ☞ hüvitab seaduses ettenähtud juhul liikluskindlustuse juhtumi tõttu tekkinud kahju. Näiteks hüvitab LKF registreerimata ja tuvastamata jäänud mootorsõidukiga tekitatud kahju;
- ☞ peab liikluskindlustuse registrit, milles on teave kõikide Eesti sõidukite liikluskindlustuse lepingute ja liikluskindlustuse juhtumite kohta;
- ☞ täidab teabekeskuse ülesandeid, s.t annab kliendile teavet, kellelt nõuda kahju korral kindlustushüvitist;
- ☞ on roheline kaardi büroo Eestis, korraldades muu hulgas rahvusvahelise liikluskindlustuse süsteemi toimimist Eestis;
- ☞ on liikluskindlustuse garantiifond, võttes vajaduse korral üle pankrotistunud liikluskindlustuse kindlustusandja kohustised;
- ☞ korraldab liikluskindlustuse vaidluste lahendamist liikluskindlustuse lepitusorgani kaudu;
- ☞ pakub turuüleseid teenuseid: liikluskindlustuse kalkulaator, sõiduki remondi normeerimise tarkvara Cabas, liiklusõnnetuste asukohad kaardil jm.

LKF on roheline kaardi büroode nõukogu liige.

LKF on moodustanud seltsingu Eesti Kindlustusseltside Liiduga kindlustussektori koostööülesannete säästlikuks täitmiseks.

Majandustulemused

LKFi 2017. aasta tulemiks kujunes 2 007,3 tuhat eurot kasumit. Eelmise aasta tulem oli 1 981,2 tuhat eurot kasumit. LKFi bilansimaht aruandeperioodi lõpus oli 19 175,0 (2016: 17 233,4) tuhat eurot, mille hulgas netovara suurus oli 14 699,6 (2016: 12 692,3) tuhat eurot.

Põhiliste tegevusvaldkondade panus tulemi kujunemisel oli järgnev: piirikindlustus 24,6 (2016: 20,7) tuhat eurot, investeeringud 227,5 (2016: 219,5) tuhat eurot, edasikindlustus -6,1 (2016: -65,4) tuhat eurot ning garantiifondi tegevused 1 791,4 (2016: 1 806,4) tuhat eurot. LKFi liikmemaksude põhiosa suurus oli 3 844,5 (2016: 3 385,9) tuhat eurot.

Investeeringute tootlus lunastumiseni oli 0,41% (2016: 0,38%). Finantsinvesteeringute portfelli maht oli perioodi lõpus 7 021,3 (aasta alguses 10 016,4) tuhat eurot.

2017. juhtumiaasta garantiifondi nõuete summa oli 1 265,0 (2016: 926,0) tuhat eurot, olles aastaeelarves prognoositust kolmandiku võrra suurem. Erinevuse põhjustas olulisel määral üksikute tavapärasest suuremate kahjunõuete lisandumine 2017. aasta teises pooles. Kahjujuhtumite arv oli prognoositust kümnendiku ning keskmine kahjunõue ligi viiendiku võrra suurem. Aruandeperioodil tehti garantiifondi

vahenditest 922 väljamakset summas 916,9 (2016: 970 tk; 662,7) tuhat eurot. LKF alustas 2017. aastal 966 kahjujuhtumi (2016: 1 048) menetlemist, sh 883 juhtumit (2016: 958), mille puhul kahju hüvitamise kohustus on LKF-il garantiifondina.

Liikmemaksu summa kasv eelmise aastaga võrreldes tuleneb kasvanud liikmemaksu baasist. Liikmemaksu baas ehk liikmete kogutud liikluskindlustuse maksed kasvasid 2017. aastal 18% võrra, 93,0 miljoni euroni. LKFi liikmemaksu põhiosa arvestatakse kahes osas: iga liikme jaoks võrdne fikseeritud makse perioodi kohta (2017, 2016: 3 000 eurot kuus), millele lisandub kogutud liikluskindlustuse maksete alusel ühtse määra kaudu arvestatud mahuosa. 2017. aastal oli mahuosa suuruseks 3,71% (2016: 3,8%). Aasta kokkuvõttes moodustasid liikmemaksud 4,14% turu mahust (2016: 4,32%). Järgmisel majandusaastal on fikseeritud makse suuruseks 3 000 eurot kuus ja mahuosa määraks kujuneb 3,50%. Lisaks koguti liikmetelt liikmemaksu lisaosana 311,7 (2016: 303,0) tuhat eurot sõidukite keretööde normeerimistarkvara CABAS kasutamise eest.

LKFi tegevuskulud aruandeperioodil olid 2 122,4 tuhat eurot, ehk samal tasemel eelmise aastaga. Eelarvega võrreldes jäid perioodi kulud kogusummas 6% võrra väiksemaks prognoositust.

Kokku arvestati aastaprognosis majandusaastaks 1 047,2 tuhande eurost tulemit, et tagada LKFi netovara piisavus seadusega nõutavas määras. Aasta tulemile avaldas muuhulgas positiivset mõju prognoositust rohkem laekunud liikmemaks 540,0 tuhat eurot, suuremad laekumised põhjustajate tagasinõuetest ja automaatse liikluskindlustuse maksetest 309,7 tuhat eurot, varasemate aastate kahjueraldiste vähenemine 94,5 tuhat eurot, investeerimistegevusest 211,1 tuhat eurot ning tegevuskuludest 109,6 tuhat eurot.

Organisatsioon ja juhtimine

LKFi põhikirjalised juhtimisorganid on üldkoosolek, nõukogu ja juhatus. Üldkoosolekul osalevad LKFi liikmed põhimõttel *üks liige, üks hääl*. 2017. aasta jooksul kogunesid liikmed üldkoosolekule korraliselt ühe korra aastaaruande kinnitamiseks ja nõukogu asendusliikme valimiseks ning ühe korra erakorraliselt audiitori valimiseks.

Nõukogu

LKFi nõukogu võib olla nelja kuni kuue liikmeline. 2017. aastal olid nõukogus esindatud kindlustusandjateks BTA, ERGO, If, Salva, Seesam ja Swedbank (alates maikuust). Nõukogu liikmete tasud koos maksudega olid aruandeaastal 18,4 (2016: 18,9) tuhat eurot. Aruande koostamise seisuga on nõukogus esindatud kindlustusandjad: ERGO, If, Salva, Seesam ja Swedbank.

Juhatus

Neljaliikmelisse juhatusse kuuluvad Mart Jesse, Hillar Lõhmussaar, Andres Piirsalu ja Lauri Potsepp. Juhatus liikmete teenistuslepingud kehtivad kolm aastat kuni 12.09.2019. Juhatus liikmete tasud koos maksudega olid aruandeaastal 275,7 (2016: 253,3) tuhat eurot. Kompensatsiooni suurus juhatuse liikme ennetähtaegse tagasikutsumise puhul on võrdne kuue kuu tasuga.

Töötajad

Peale juhatuse liikmete töötas organisatsioonis aruandeperioodi lõpu seisuga 18 töötajat (2016: 16) täiskohaks ümardatult, kelle töötasu koos maksudega oli aruandeperioodil 589,4 (2016: 514,1) tuhat eurot.

Põhilised arengud 2017. aastal

2018. aasta oktoobrist jõustuvad kindlustustegevuse seaduse muutused, mis tulenevad kindlustusturustuse direktiivist. Muutused puudutavad kõiki kindlustusteenuseid, sh ka liikluskindlustust. LKF korraldas 2017. aastal liikmete ühistööd liikluskindlustuse osas.

2017. aastal lõpetasime LKFi veebilehe uuendamise ja alustasime veebiteenuste uuendamist. Eesmärk oli oluliselt parandada kodulehe ja veebiteenuste, sh liikluskindlustuse kalkulaatori kasutusmugavust ja kasutatavust.

Käivitasime liikluskindlustuse isikukahju nõuete hindamise teenuse liikmetele. LKF pakub kindlustusandjatele tuge andes oma hinnangu igale uuele pikaajalise töövõimetuse või ülalpidamishüvitise nõudele. Hinnangu annab LKF kindlustusandja tellimusel.

Alustasime koostöös Tallinna Linnavalitsusega teavitustegevust, mille eesmärgiks on kehtivatele projekteerimisnõuetele mittevastavate kaubanduskeskuste parklate ümberehitamine. Tegevuse eesmärgiks on oluliselt vähendada parklates asetleidvate kindlustusjuhtumite arvu, kuivõrd ligi 40% liikluskindlustuse juhtumitest leiab aset seoses parkimisega. Samuti on tähelepanu keskmes ohtlikud ristmikud.

Andsime välja raamatu „Liikluskindlustuse seaduse kommentaarid“ eesmärgiga ühtlustada seaduse tõlgendamist ja seeläbi vähendada seaduse erinevast mõistmisest tulenevaid õigusriske.

Käivitasime uued teavitused liikluskindlustuseta sõitjate arvu vähendamiseks. Alustasime perioodiliste teavituste saatmist sõiduki omanikele, kes võivad teadmatusel kasutada liikluskindlustuseta sõidukit, sest leping on lõppenud sõiduki ajutisel kustutamisel liiklusregistrist.

Keskendusime jätkuvalt liikluskindlustuse registri teenuste ja andmete kvaliteedile. Viisime lõpuni infosüsteemi turvameetmete süsteemi ISKE rakendamise ja teostasime ISKE auditi.

Põhilised arengud 2018. aastal

Liikluskorralduse parandamine eesmärgiga kahjusid ennetada. Suur hulk liikluskindlustuse juhtumitest toimub parklates. LKF-i tegevuse tulemusena on mitmed parklaomanikud muutnud parkimiskorraldust ohutumaks. 2018. aastal teeme jõupingutusi, et nõuded parkimiskohtade suurusele oleks kehtestatud seadusega. Analüüsimise liiklusohutuse olukorda ristmikel ja pakume välja lahendusi õnnetuste vähendamiseks.

LKF-i omavahendite miinimummäärade asjakohasuse analüüsimine. Seaduse kohaselt on LKF-i omavahendite miinimum kümme protsenti liikmete liikluskindlustuse tehniliste eraldiste summast koos edasikindlustusandja osaga. See nõue ei pruugi vastata tegelikule vajadusele garantiifondi riskide katmisel. Analüüsimise tegelikku vajadust ning otsustame, kas teha ettepanek seaduse muutmiseks.

Automaatse liikluskindlustuse toimimise analüüsimine. Kolmeaastane automaatse liikluskindlustuse kehtivusperiood on toonud välja kehtiva seaduse kitsaskohti ja probleeme teenuse hinnastamisega. Analüüsimise automaatse kindlustuskaitsega seotud problemaatikat ja teeme vajadusel riigile ettepaneku regulatsiooni muutmiseks.

Liikluskindlustuse registri ja selle teenuste turvalisuse tagamine. Pöörame jätkuvat tähelepanu liikluskindlustuse registri andmete kvaliteedile ja suurendame registri turvalisust, sh kaasajastame autentimisvahendid, viime läbi ründetestid, koostame koos liikmetega registri taasteplaani. Jagame infosüsteemi teineteisest vähem sõltuvateks osadeks, näiteks liikluskindlustuse register, kõrgendatud riskiga isikute register, sõidukikahjude register.

Analüüsimise, kas ja mis mõju on 2017. aastal käivitatud liikluskindlustuse isikukahju nõuete hindamise teenusel. Eeldusel, et teenust jätkuvalt soovitakse, püüame tõhustada teenuse osutamist.

Sisendi andmine liikluskindlustuse direktiivi uuendamisse. Euroopa Komisjon analüüsib liikluskindlustuse direktiivi uuendamise vajadust. On põhjust eeldada, et soovitakse lisaks mitmetele tehnilistele aspektidele (näiteks kahjuajaloo tõend) muuta ka garantiifondide tegevuspõhimõtteid ja allutada kindlustusandja koduriigi garantiifondile ka riskid, mis tekivad piiriülese tegevuse käigus. Viimast LKF ei soovi, kuna tooks LKF-ile kaasa riskide hüppelise tõusu.

Analüüsime põhjuseid, miks kasutatakse liikluskindlustuse lepinguta sõidukeid ning käivitame tegevused liikluskindlustuseta sõitjate vähendamiseks.

Kontrollime kindlustusandjate tellimusel sõidukite remondi kvaliteeti. Kutsume hulga hiljuti kindlustushüvitise eest remonditud sõidukeid kontrolli eesmärgiga saada hinnang, kas sõiduki remont teostatakse kvaliteetselt ja kas remondiettevõtte esitatud arve vastab tehtud töödele.

Analüüsime liikluskindlustuse mittevaralise kahju hüvitisi ja püüame leida lahendusi, mis aitaks määrata õiget mittevaralise kahju summat ning aitaks vastavat summat selgitada kliendile.

2018. aastal lõpetame LKF-i veebiteenuste uuendamise.

Olulisemad finantsnäitajad

31.detsembri seisuga või aasta kohta	2017	2016
tuhanded eurod, va suhtarvud		
Aruandeperioodi kohta		
Tulu liikmemaksu põhiosast	3 844	3 386
Tulu kindlustusmaksetest	674	709
Bruto kahjunõuded	-969	-583
Bruto kulud	-2 122	-2 115
Perioodi lõpu seis		
Varad kokku	19 175	17 233
Investeeringute osatähtsus varades	37%	58%
Netovara osatähtsus varades	77%	74%
Kindlustustehniliste eraldiste osatähtsus varades	23%	26%
Tulemuslikkust väljendavad näitajad		
Investeeringute tulem	265	252
Tulem	2 007	1 981
Netovaratootlus	14,7%	16,9%
Varade tootlus	11,0%	12,5%
Investeeringute tootlus lunastumiseni	0,4%	0,4%
Turu koondnäitajad		
Turuosaliste liikluskindlustuse eraldised	132 282	116 597
Netovara	14 700	12 692
Nõutav omavahendite miinimum (≥ 10%, LKindIS § 71 (2))	11,1%	10,9%
Liikmemaksu baas aasta algusest	92 952	78 446
Efektiivne liikmemaksu põhiosa määr	4,14%	4,32%

Finantsnäitajate selgitused:

bruto kahjunõuded	makstud kahjud – tagasinõuded + eraldise muutus
netovara tootlus	perioodi tulem / perioodi keskmine netovara
varade tootlus	perioodi tulem / perioodi keskmine varade maht
investeeringute tootlus	investeeringute tulem / perioodi keskmine investeeringuportfelli maht
efektiivne liikmemaksu määr	liikmemaks / liikmemaksu baas (e liikmete kogutud kindlustusmaksed)

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

FINANTSSEISUNDI ARUANNE

VARA	31.12.2017	31.12.2016	Lisa
Raha- ja pangakontod	10 348 869	5 131 661	4
Finantsinvesteeringud	7 021 316	10 016 394	5
sh. õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande laenud ja nõuded (tähtajalised hoiused)	6 321 154	8 785 758	
Varad edasikindlustuslepingutest	290 718	294 123	6
Nõuded kindlustustegevusest ja muud nõuded	1 342 506	1 592 172	7
Immateriaalne põhivara	128 281	180 610	8
Materiaalne põhivara	43 312	18 489	9
VARA KOKKU	19 175 002	17 233 449	
KOHUSTISED JA NETOVARA			
Kohustised	4 475 386	4 541 145	
Kohustised kindlustustegevusest	4 346 821	4 403 072	11
sh. kohustised kindlustuslepingutest	2 756 641	2 789 089	
kohustised tegevusest garantiifondina	1 590 180	1 613 983	
Muud kohustised	128 565	138 073	10
Netovara	14 699 616	12 692 304	
Ülekantud netovara ühingu loomisel	4 723 085	4 723 085	
Reservid	255 647	255 647	
Eelmiste perioodide tulem	7 713 572	5 732 413	
Aruandeperioodi koondtulem	2 007 312	1 981 159	
KOHUSTISED JA NETOVARA KOKKU	19 175 002	17 233 449	

TULUDE JA KULUDE ARUANNE

	2017	2016	Lisa
TULUD			
Tulu teenitud kindlustusmaksetest	673 775	708 982	
sh. piirikindlustuse kindlustusmaksed	27 719	21 138	
lepinguta sõidukite ja automaatkindlustuse kindlustusmaksed	646 056	687 844	
Tulu liikmemaksust	4 156 167	3 688 981	18
Edasikindlustuse maksed	-101 111	-101 111	
Tulu finantsinvesteeringutelt	264 812	252 156	5
Muu tulu	108 869	119 845	13
Tulud kokku	5 102 512	4 668 853	
Kahjunõuded	-969 386	-582 535	
Edasikindlustuse osa kahjunõuetes	-3 405	10 182	
Neto esinenud kahjunõuded	-972 791	-572 353	15
KULUD			
Nõude käsitlemise kulu	-191 868	-166 531	
Administratiivkulu	-1 291 875	-1 196 014	
Muu tegevuskulu	-638 666	-752 796	
Kulud kokku	-2 122 409	-2 115 341	14
ARUANDEPERIOODI TULEM	2 007 312	1 981 159	
ARUANDEPERIOODI KOONDTULEM	2 007 312	1 981 159	

Lisad lehekülgedel 9 kuni 37 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

RAHAVOOGUDE ARUANNE

(sisse +, välja -)	2017	2016	Lisa
Rahavood põhitegevusest	2 024 796	1 628 733	
Laekunud liikmemaks	4 112 276	3 605 875	
Laekunud kindlustusmaksed	681 222	601 086	
Laekunud muud tulud	305 369	319 970	
Makstud kahjunõuded	-1 285 808	-970 494	
Laekunud tagasinõuded	531 988	355 300	
Makstud edasikindlustuse makse	-101 111	-101 111	
Makstud edasikindlustusvõtjatele	-45 000	0	
Laekunud edasikindlustusandjatelt	45 000	0	
Makstud tegevuskulud	-2 219 140	-2 181 892	
Rahavood investeerimistegevusest	3 193 428	1 427 128	
Intresside laekumine	159 798	190 715	
Fikseeritud tulumääraga võlakirjade soetus	-1 574 316	-1 022 380	
Fikseeritud tulumääraga võlakirjade müük	4 144 666	2 921 211	
Tähtajalise hoiuste avamine	-900 000	-1 230 000	
Tähtajalise hoiuste lõpetamine	1 430 000	600 000	
Põhivara soetus	-66 719	-32 418	8;9
Rahavood kokku	5 218 224	3 055 861	
Raha perioodi alguses	5 131 661	2 075 093	
Valuutakursi muutus	-1 016	707	
RAHA PERIOODI LÕPUS	10 348 869	5 131 661	4

NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

	Ülekantud netovara ühingu loomisel	Reservid	Eelmiste perioodide koondtulem	Aruandeperioodi tulem	Kokku
Netovara 31.12.2015	4 723 085	255 647	5 278 632	453 781	10 711 145
Eelmiste perioodide koondtulem	0	0	453 781	-453 781	0
Aruandeperioodi koondtulem	0	0	0	1 981 159	1 981 159
Netovara 31.12.2016	4 723 085	255 647	5 732 413	1 981 159	12 692 304
Eelmiste perioodide koondtulem	0	0	1 981 159	-1 981 159	0
Aruandeperioodi koondtulem	0	0	0	2 007 312	2 007 312
NETOVARA 31.12.2017	4 723 085	255 647	7 713 572	2 007 312	14 699 616

Lisad lehekülgedel 9 kuni 37 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

Lisa 1. Ülevaade olulisematest arvestuspõhimõtetest

Üldine informatsioon

Mittetulundusühingu Eesti Liikluskindlustuse Fond (LKF) asutasid kindlustusandjad vastavalt liikluskindlustuse seadusele, ühing registreeriti 29. juunil 2004 ja on 1992. aastal asutatud avalik-õigusliku isiku õigusjärglane. LKFi juriidiline aadress on Mustamäe tee 46, 10621 Tallinn.

Aruande kinnitamise seisuga on LKFi liikmeteks järgmised Eestis tegutsevad kahjukindlustusseltsid:

AAS BTA Baltic Insurance Company Eesti filiaal, AB "Lietuvos draudimas" Eesti filiaal, Akciné draudimo bendrové "Gjensidige" Eesti filiaal, AS Inges Kindlustus, Compensa Vienna Insurance Group, UADB Eesti filiaal, ERGO Insurance SE, If P&C Insurance AS, QBE Insurance (Europe) Limited Eesti filiaal, Salva Kindlustuse AS, Seesam Insurance AS, Swedbank P&C Insurance AS.

LKF on liikluskindlustuse süsteemi toimimist toetavaid teenuseid osutav organisatsioon. LKF pakub kindlustuskatet tavapärasest kindlustustegevusest erinevalt:

- liikluskindlustuse seadus sätestab olukorrad, millal LKF peab kindlustuskaitse andma (piirikindlustus, automaatne liikluskindlustus) või kahju hüvitama (garantiifondi roll);
- edasikindlustuse lepingutest tulenevalt andis LKF kindlustuskatet lepinguaastatel 1996 kuni 2004.

Juhatus koostas ja allkirjastas raamatupidamise aruande 29. märtsil 2018.a. Majandusaasta aruande, mille osaks on ka raamatupidamise aastaaruanne, kinnitab mittetulundusühingu üldkoosolek. Üldkoosolekul on õigus juhatusel koostatud aruanne jätta heaks kiitmata ja nõuda uue aruande koostamist.

Koostamise alused

LKFi 2017. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (edaspidi IFRS EL) nii nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus. Uued jõustunud ning jõustuvad standardid on toodud Lisa 1, lk 17.

Kõiki arvestuspõhimõtteid, mis on esitatud Lisas 1 on rakendatud täies ulatuses järjepidevalt, kui ei ole märgitud teisiti.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatavad finantsvarad.

Raamatupidamise aastaaruande koostamine kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nõuab hinnangute ja eelduste põhjal otsuste tegemist. Tehtud otsused ja hinnangud avaldavad mõju bilansipäeva seisuga esitatud LKFi varadele, kohustistele, tuludele ja kuludele. Positsioonid, mille väärtuse leidmisel on kasutatud juhtkonna hinnanguid on toodud Lisas 2.

Aruandes esitatud väärtused on ümardatud ühe euro täpsuseni, kui ei ole märgitud teisiti.

Arvestus- ja esitusvaluuta

LKFi arvestus- ja esitusvaluuta on euro.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse nõudmiseni ning soetamisel kuni 3 kuulise tähtajaga tähtajalisi hoiuseid pangas.

Välisvaluutapõhised tehingud ja kirjed

Tehingud välisvaluutas kajastatakse raamatupidamises tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursi järgi. Aruandes on valuutapõhised varad ja kohustised ümber hinnatud bilansi kuupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursi järgi. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kajastatud tulude ja kulude aruandes periooditulu- ja kuluna.

Finantsvarad

Sõltuvalt finantsvarade omandamise eesmärgist klassifitseeritakse finantsvarad järgmistesse kategooriatesse vastavalt IAS 39-le:

- 📦 õiglasel väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande kajastatavad finantsvarad;
- 📦 lunastustähtajani hoitavad finantsvarad;
- 📦 müügivalmis finantsvara;
- 📦 laenud ja nõuded.

Finantsvaradena õiglasel väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande kajastatakse kauplemise eesmärgil (st vara on omandatud peamiselt edasimüügi eesmärgil lähitulevikus) hoitavaid finantsvarasid ja muid finantsvarasid, mis on LKFi poolt nõnda määratletud. Tuletisinstrumentid kajastatakse kauplemise eesmärgil hoitavaks, kui neid ei ole kajastatud riskimaandamisinstrumentidena.

Finantsvara kajastatakse finantsvarana õiglasel väärtuses läbi tulude ja kulude aruande:

- 📦 kui nimetatud klassifikatsioon vähendab hindamisest tulenevaid ebakõlasid
- 📦 kui õiglast väärtust hinnatakse kooskõlas dokumenteeritud riskipoliitika ja investeerimisstrateegiaga ning raporteerimine juhtkonnale toimub samadel alustel.

Siia gruppi kuuluvad finantsvarad võetakse algselt arvele nende õiglasel väärtuses (ei sisalda tehingukulusid). Pärast esmast arvele võtmist kajastatakse antud kategooria finantsvarasid nende õiglasel väärtuses (ehk turuhinnas) ning väärtuse muutusest tulenevaid kasumeid/kahjumeid kajastatakse perioodi tulude ja kulude aruandes.

IFRS 13-s määratakse kindlaks õiglase väärtuse hindamistehnikate hierarhia, mis põhineb sellel, kas hindamistehnika sisendid on jälgitavad või mitte. Jälgitavad sisendid kajastavad sõltumatutest allikatest saadud turuandmeid; mittejälgitavad sisendid kajastavad ettevõtte oletusi turu kohta. Nende kahte liiki sisendite alusel on loodud järgmine õiglase väärtuse mõõtmise hierarhia:

I tase – noteeritud hinnad identsetele varadele või kohustistele aktiivsetel turgudel. See aste hõlmab noteeritud aktsiatega seotud väärtapabereid ja võlainstrumente börsidel, aga ka turuosaliste poolt noteeritud instrumente.

II tase – muud sisendid kui 1. astmes sisalduvad noteeritud hinnad, mis on vara või kohustise osas jälgitavad kas otse (hindadena) või kaudselt (on tuletatud hindadest).

III tase – vara või kohustise sisendid, mis ei põhine jälgitavatel turuandmetel (mittejälgitavad sisendid). See aste hõlmab aktsiainvesteeringuid ja võlainstrumente, millel on suures ulatuses mittejälgitavaid osasid.

Investeeringute õiglaseks väärtuseks on börsil noteeritud väärtapaberite puhul nende viimane ostunoteering. Börsil noteerimata, kuid aktiivsel turul kaubeldavad aktsiad hinnatakse ümber turuhinda viimase teostatud ostutehingu hinna alusel (kui tegu on turutingimustega).

Lunastustähtajani hoitavate investeeringutena kajastatakse finantsvarasid, mis ei ole tuletisinstrumentid ja mis on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksete ja fikseeritud lunastustähtaegadega, kusjuures LKF kavatseb ja on suuteline antud varasid lunastustähtajani hoida. Lunastustähtajani hoitavad investeeringud võetakse esmalt arvele nende õiglasel väärtuses koos tehingukuludega ja kajastatakse seejärel nende korrigeeritud soetusmaksumus. Korrigeeritud soetusmaksumus arvutatakse kogu finantsvara kehtivusperioodi kohta, võttes arvesse igasugune diskonto või preemia ning tehinguga otseselt seotud kulutused.

Laenud ja nõuded on fikseeritud maksetega finantsvarad, mis ei ole tuletisinstrumentid ning mis ei ole noteeritud aktiivsel turul. Laenud ja nõuded võetakse esmalt arvele nende õiglasel väärtuses koos tehingukuludega. Edaspidi kajastatakse laenusid ja nõudeid korrigeeritud soetusmaksumus, kasutades

sisemist intressimäära. Võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

LKF ei ole aruandeperioodil klassifitseerinud ühtegi finantsvara "müügivalmis ega ka lunastustähtajani hoitavaks finantsvaraks".

Kõik tehingud finantsvaradega kajastatakse tehingu väärtuspäeval. Finantsvarade kajastamine lõpetatakse siis, kui LKF kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolle üle varast tulenevad rahavood ning enamiku seotud riskidest ja hüvedest.

Finantsvarade allahindluse vajaduse hindamine

LKF hindab igal bilansipäeval finantsvarade allahindamise vajadusele viitavaid asjaolusid. Juhul kui finantsvara väärtus on langenud, siis kajastatakse muudatus läbi tulude ja kulude aruande.

Finantsvarade väärtus on langenud, kui hindamise vajadusele viitavad objektiivsed asjaolud, mis selgusid pärast positsiooni esmast kajastamist ja need omavad usaldusväärselt mõõdetavat mõju tuleviku rahavoole. Objektiivne asjaolu, mis viitab väärtuse langusele on ettevõttele kättesaadav informatsioon nagu näiteks:

- 🔍 võlgniku olulised finantsraskused;
- 🔍 lepingutingimuste rikkumine, sealhulgas maksete mittetähtaegne laekumine;
- 🔍 finantsvara aktiivse turu kadumine;
- 🔍 muu informatsioon, mis viitab olulisele muudatusele oodatud tuleviku rahavoogudes.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud laenude ja nõuete või lõpptähtajani hoitavate väärtpaberite väärtuse muutumisest tekkinud kahju on bilansilise maksumuse ja sisemise intressimääraga diskonteeritud tuleviku rahavoogude nüüdisväärtuse vahe. Vara bilansilist maksumust vähendatakse läbi nõuete allahindluse konto ja tekkinud kahju kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

Nõuete hindamisel analüüsitakse iga nõuet eraldi, v.a kogumina käsitletavate kahjujuhtumite tagasinõuete ning automaatse liikluskindlustuse (ALK) kindlustusmakse nõuete puhul. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisena. Tagasinõuete ja ALK kindlustusmakse nõuete tuleviku rahavoogude nüüdisväärtused on leitud, kasutades sisemist intressimäära (vt mudeli kirjeldust lk 30).

Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded hindab juhtkond lootusetuks, kui on teada asjaolud, et nende nõuete laekumist ei toimu, kuna kohustatud isik on likvideerunud, pankrotimenetlus on lõpetatud ja pankrotivarast väljamakseid rohkem ei tehta, vms. Lootusetud nõuded kantakse bilansist välja ning nendega tegelemine lõpetatakse.

Kui järgnevatel aruandeperioodidel allahinnatud vara väärtus kasvab (näiteks krediidireitingu paranemine), siis esialgselt kajastatud allahindlus tühistatakse. Tühistatud allahindlus kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

Ettemakstud kulud

Ettemakstud kuludena näidatakse tulevaste perioodide kulude ettemaksed, sealhulgas LKFi poolt edasikindlustusandjatele tasutud edasikindlustuse kindlustusmakse (mis garantiifondi tegevuse eripärast tulenevalt on lepingujärgne fikseeritud summa), mida periodiseeritakse vastavalt lepingus toodud kindlustusaastale.

Materiaalne põhivara

Põhivarana võetakse arvele rohkem kui ühe aastase kasutusajaga varad. Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalset põhivara

kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et LKF saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikuluseid kajastatakse nende tekkimise perioodi kuludes.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeest. LKFi bilansis oleva põhivara eluea pikkuseks on hinnatud 4-10 aastat.

Vara kasuliku eluea jooksul amortiseeritakse vara soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vaheline summa. Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ja varadele määratud lõppväärtuste põhjendatust. Kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine.

Juhul kui põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara neto müügihind või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Immateriaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Määratud kasuliku elueaga immateriaalsete põhivarade amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale immateriaalse põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust elueast. LKFi bilansis oleva immateriaalse põhivara eluea pikkuseks on hinnatud 2-5 aastat.

Juhul kui immateriaalse põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara neto müügihind või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on immateriaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

LKFi bilansis on immateriaalse põhivarana kajastatud väljaminekud liikluskindlustuse infosüsteemi arendamisele ja tarkvara litsentsidele .

Kapitali- ja kasutusrent

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

LKFi kui rentniku kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustisena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksed jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja kohustise jääkväärtuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustise jääkväärtuse suhtes sama. Kapitalirenti tingimustel renditud varad amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, kusjuures amortisatsiooniperioodiks on vara eeldatav kasulik tööiga või rendisuhte kehtivuse periood, olenevalt sellest, kumb on lühem. Kapitalirenti lepingute sõlmimisega otseselt kaasnevad rentniku poolt kantavad esmased otsekulutused kajastatakse renditava vara soetusmaksumuse koosseisus.

Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tulude ja kulude aruandes kuluna.

LKF kui rendileandja

Kasutusrenti tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muule LKFi bilansis kajastatavale varale. Väljarenditavat vara amortiseeritakse lähtudes LKFis sama tüüpi varade osas rakendatavatest amortiseerimispõhimõtetest. Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul

lineaarselt tuluna. Kasutusrendi lepingute sõlmimisega otseselt kaasnevad esmased kulutused kajastatakse rendileandja bilansis varana (renditava varaga samal kirjel) ja amortiseeritakse kulusse rendiperioodi jooksul proportsionaalselt renditulu kajastamisega.

Finantskohustised

Kõik finantskohustised (võlad hankijatele, viitvõlad, ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised) võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtusest, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kasutades sisemist intressimäära.

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas.

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või LKFi pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva.

Finantskohustiste kajastamine lõpetatakse siis, kui kohustis on tasutud, tühistatud või aegunud.

Netovara

LKF kasutab oma netovara Liikluskindlustuse seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks. Vastavalt põhikirjale jagatakse LKFi lõpetamisel pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist järele jäänud vara LKFi liikmete vahel võrdselt, kui seadus mille alusel organisatsioon on loodud ja tegutseb, ei sätesta teisiti. LKFi lõpetamine on lubatud üksnes juhul kui see on sätestatud seaduses või seaduse muudatuses, mille alusel LKF on loodud ja tegutseb.

„Ülekantud netovara ühingu loomisel“ tekkis varade, õiguste ja kohustiste üleandmisel 01. oktoobril 2004.a. Eesti Liikluskindlustuse Fond (likvideerimisel) poolt MTÜ-le Eesti Liikluskindlustuse Fond.

Netovara kirjel 'Reservid' on kajastatud 2004. aasta tulemi arvelt moodustatud reserv piirikindlustuse kahjude katteks.

Tasaarveldamine

Finantsvarasid ja –kohustisi tasaarveldatakse ainult juhul, kui selleks eksisteerib lepinguline õigus ning on kavas nimetatud summad realiseerida samaaegselt või netobaasil.

Kindlustustegevus

LKF sõlmib või on sõlminud kahesuguseid IFRS 4 definitsioonidele vastavaid kindlustuslepinguid – piirikindlustus- ja edasikindlustuslepingud. Lisaks sõlmitud kindlustuslepingutele on LKFi kindlustusportfelli ülevõtmise käigus tekkinud kohustised seltside maksejõuetusest. Garantiifondi riskid – kindlustamata sõiduk sundkindlustusega, kindlustuskaitseta ja tuvastamata sõidukiga põhjustatud kahjud ei tulene lepingutest, mistõttu ei rakendu garantiifondiga seotud riskidele ja kohustistele IFRS 4.

Kindlustuslepingud

IFRS 4 nõuab kindlustuslepingute klassifitseerimist finantsarvestuse mõistes kindlustus- ja investeerimislepinguteks, sõltuvalt sellest, kas lepinguga kaasneb märkimisväärne kindlustusriski edasiandmine. Kindlustusleping on leping, mille alusel LKF võtab enda kanda kindlustusvõtja märkimisväärse kindlustusriski, kokkuleppega kompenseerida kindlustusvõtjale määratletud ebakindlast tulevikusündmusest (kindlustusjuhtumist) põhjustatud kahju.

Piirikindlustuse andjana sõlmib LKF klientidega lühiajalisi, kuni 12 kuiseid kindlustuslepinguid. Piirikindlustus on liikluskindlustus, millega kindlustatakse välisriigis, välja arvatud Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis ja Šveitsi Konföderatsioonis, põhiasukohta omava sõidukiga kahju tekitamisest tulenev vastutus.

Edasikindlustuse andjana on LKF sõlminud lepinguid aastatel 1996 kuni 2004.

Kõik LKFi poolt väljastatud kindlustuspoliisid on IFRS 4 mõistes kindlustuslepingud.

Tulu kindlustusmaksetest

Kindlustusmaksena näidatakse kindlustuslepingu kindlustusmaksed ja sundkindlustuse kindlustusmaksed. Kindlustusmaksed kajastatakse lähtudes maksetealise väljastamise kuupäevast. Kindlustusmakse tuluna ei kajastata ettemakseid kindlustusvõtjatelt.

Edasikindlustustegevus

LKFi kui edasikindlustusvõtja poolt makstud edasikindlustuse maksed ja saadud hüvitised kajastatakse tulude ja kulude aruandes ja finantsseisundi aruandes brutomeetodil. Lepingujärgne fikseeritud kindlustusmakse makstakse kord poolaastas ja summad periodiseeritakse võrdsete maksetena kogu lepinguperioodi peale.

Neto esinenud kahjunõuded

Esinenud kahjunõuetena näidatakse aruandeperioodil väljamakstud kahjud, kahjunõuete eraldiste muutus ning esitatud tagasinõuete summad ning summad jääkvara realiseerimisest, millest on maha arvatud ebatõenäoliselt laekuvad nõuded ja edasikindlustusandja poolt hüvitatava osa muutus.

Edasikindlustuslepingutest tulenevate varade allahindamise vajadus määratakse, kasutades sama meetodit, millega hinnatakse nõuete allahindamise vajadust. Kirjeldus on toodud peatükis „Finantsvarade allahindluse vajaduse hindamine“.

Lisaks sõlmitud kindlustuslepingutest tulenevatele kahjunõuetele hüvitab LKF ülevõetud pankrotistunud ASA Kindlustuse ja Ühiskindlustuse kindlustuslepingutega seotud kahjusid.

Kindlustustegevus – kohustiste arvestus

Kindlustustegevusest tulenevate kohustiste arvestus on kaheetapiline. Esiteks peetakse kohustiste üle arvestust kasutades arvutusmeetodeid, mis baseeruvad rahvusvaheliselt üldtunnustatud kindlustusmatemaatilistel põhimõtetel.

Teiseks viiakse bilansipäeva seisuga läbi kohustiste piisavuse test, mis võtab arvesse jooksvaid hinnanguid lepingutest tulevate rahavoogude kohta (arvestades turul valitsevaid intressimäärasid ning inflatsiooni ja suremuse ootusi).

Ettemakstud kindlustusmaksete eraldis

Ettemakstud kindlustusmaksete eraldis moodustub üksiklepingute ettemakstud kindlustusmaksete eraldistest ning seda arvutatakse iga kindlustuslepingu kohta eraldi bruto kindlustusmaksete põhjal *pro rata temporis* meetodil.

Rahuldamata nõuete eraldis

Rahuldamata nõuete eraldis moodustatakse enne bilansipäeva toimunud kahjujuhtumite lõplike või hinnanguliste väljaminekute katteks. Rahuldamata nõuete eraldis (RNE) koosneb:

- ⊞ käsitletud, kuid väljamaksmata nõuetest;
- ⊞ teadaolevatest registreeritud, kuid käsitlemata nõuetest (RBNS);
- ⊞ esinenud, kuid teatamata nõuetest (IBNR);
- ⊞ perioodilise hüvitise nõuetest (PE);
- ⊞ möödumata riskide eraldisest;
- ⊞ kahjukäsitluskuludest, mis arvutatakse kahjujuhtumi põhiselt (RBNS ja PE) ning IBNR-i puhul arvutatakse üle kogumi ühtse määra alusel.

Kohustised edasikindlustuslepingutest (sh edasikindlustusandja osa eraldistes) arvutatakse seltside poolt esitatud andmete alusel kahjujuhtumite kaupa arvestades vastavate lepinguaastate vastutuse piirmäärasid. Seltsidelt kogutud andmete alusel leitud tulemused on kontrollitud pisteliselt tehniliste aruannete ja liikluskindlustuse infosüsteemis kajastatud andmetega ning vajadusel on sisse viidud täpsustused.

Kohustiste piisavuse test

Kui bilansipäeval läbi viidud kohustiste piisavuse testi tulemusena leitud väärtus on suurem kohustiste bilansilisest väärtusest, siis kajastatakse tekkiv puudujääk tulude ja kulude aruandes, hinnates esialgselt alla kapitaliseeritud väljaminekuid, äriühenduste käigus ülevõetud varasid või suurendatakse vahe võrra bilansis vastavate eraldiste ja finantskohustiste suurus. Kui testiga saadud väärtus on väiksem, kajastatakse bilansis eraldiste ja finantskohustistena nende bilansilist väärtust (vt ka lisas 12 toodud testikirjeldust).

Testides on käsitletud kindlustuslepingutest (IFRS 4) tulenevaid kohustisi.

Tegevus garantiifondina

Tulu liikmemaksust

Liikmemaks kajastatakse tuluna hetkel, kui selle laekumine on praktiliselt kindel, võttes arvesse perioodi, mille eest see on tasutud.

Liikmemaksu arvestatakse LKFi liikme poolt kogutud liikluskindlustuse maksete alusel ühtse maksumäära kaudu. LKFi liikmemaksu põhiosa kujuneb kahes osas: iga liikme jaoks võrdne fikseeritud makse perioodi kohta (aastatel 2017 ja 2016 3000 eurot kuus), millele lisandub kogutud liikluskindlustuse maksete alusel ühtse määra kaudu arvestatud mahuosa. 2017. aastal oli mahuosa suuruseks 3,71% (2016: 3,80%). Maksumäära suuruse otsustab juhatuse esitatud eelarve alusel nõukogu. Lisaks võimaldab LKFi põhikiri koguda liikmemaksu lisaosa kokkulepitud tugiteenuste täitmiseks.

Tulu automaatse liikluskindlustuse maksetest ja kõrgendatud kindlustusmaksetest

Kogutud kõrgendatud kindlustusmaksed (kuni 30.09.2014) ja automaatse liikluskindlustuse maksed (alates 01.10.2014) kajastatakse kindlustusmakse tuluna. Nimetatud kindlustusmakset arvutatakse nende sõidukite suhtes, mille suhtes kindlustuslepingu sõlmimise kohustis on täitmata. Arvutuses kasutatav maksemäär on kuni viie kordne vastav keskmine kindlustusmakse.

Kahjunõuded ja kohustised

LKF täidab garantiifondina liikluskahju tekitanud isiku kindlustusandja kohustisi, kui kahju tekitati:

- ☞ tuvastamata sõidukiga;
- ☞ kindlustuslepinguta sõidukiga (kindlustuskaitseta sõidukiga ja kindlustamata sõiduki sundkindlustusega sõidukid)

LKFi on õigus kahju põhjustajalt hüvitatud summa koos käsitluskuludega tagasi saada, kas kogumahus või omavastutuse 640 eurot ulatuses.

LKF käsitleb ja hüvitab kannatanule juhtumeid, mis on põhjustatud sõidukiga, mille omanikuks on kindlustuskohustusest vabastatud isikud. Selliste kahjude osas esitab LKF riigile tagasinõude koos käsitluskuludega.

Muude tulude arvestus

Tulu teenuse müügist kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglases väärtuses, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi. Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel, või juhul kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist. Liikmemaksu tulu arvestus on kirjeldatud lõigus „Tegevus garantiifondina“ alalõigus „Tulu liikmemaksust“. Kindlustusmaksete tulu arvestus on kirjeldatud peatükis „Kindlustustegevus“ lõigus „Tulu kindlustuslepingutest“ ning lõigus „Tulu automaatse liikluskindlustuse maksetest ja kõrgendatud kindlustusmaksest“.

Intressitulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastatakse, kasutades vara sisemisest intressimäära, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellistel juhtudel arvestatakse intressitulu kassapõhiselt.

Kohustised töövõtjate ees

Kohustised töövõtjate ees sisaldavad töölepingutest tulenevat tekkepõhist kohustist ning nimetatud tasult arvestatud sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksu. Kohustised töövõtjate ees sisaldavad ka töölepingute ja kehtivate õigusaktide kohaselt arvestatud perioodi lõpu seisuga kasutamata puhkusetasu eraldist koos sotsiaal- ja töötuskindlustuse maksuga.

Kulude klassifikatsioon ja arvestus

Nõuete käsitluskuludena kajastatakse otseselt konkreetsete nõuetega seonduvad kulud ja kaudsed nõuete käsitlusega seotud administratiivkulud. Otsesed kulud on näiteks tasud ekspertidele nõuete käsitlemise eest. Kaudsed kulud on nõuete käsitlemisega seotud töötajate palgakulud, transpordi- ja sidekulud, samuti proportsionaalne osa ruumide rendi ja kontori pidamise kuludest.

Administratiivkuludena kajastatakse üldjuhtimise ning tugiteenustega seotud kulud, samuti piirikindlustuse müügi ja edasikindlustustegevusega seotud kulud. Siia kuuluvad kõik personali-, kontori-, amortisatsiooni- ja muud kulud, mis ei kuulu nõuete käsitluskulude alla.

Muude tegevuskuludena näidatakse kulud, mida tehakse LKFi kui terviku huvides ja mitte seoses igapäevase kindlustus- või investeerimistegevusega, näiteks infotehnoloogia arendamise ja haldamise kulud, tasud audiitoritele, ekspertidele, õigus- ja maksukonsultantidele, maksed järelevalvele, organisatsioonide liikmemaksud jms. Samuti näidatakse siin kahjum põhivara müügist, trahvid ja viivised.

Investeeringute haldamise kuludena näidatakse kulud, mis on seotud väärtpaperkontode haldamisega.

Üldpõhimõtte kulude jagamisel tulude ja kulude aruande kirjetele on järgmine: kulud, mida on võimalik jagada kulukandjate alusel jagatakse vastavatele kirjetele otse. Kulud, mida ei ole võimalik otse jagada, jagatakse proportsionaalselt antud valdkonnaga tegelevate töötajate arvulisele osatähtsusele või antud valdkonnaga seotud töötajate hinnangulisele tööajale.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruandes kajastatakse raha laekumisi ja väljamakseid, rühmitatuna vastavalt nende eesmärgile põhitegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavoogudeks. Rahavoogude aruanne koostatakse otsemeetodil.

Real "Laekunud kindlustusmaksed" on näidatud raha laekumine piirikindlustuse müügist ning laekumised automaatse liikluskindlustuse kindlustusmaksetest ja varasemalt esitatud kõrgendatud kindlustusmaksete maksetest.

Muud eraldised ja tingimuslikud kohustised

Bilansis kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevaid kohustisi:

- ☞ millel on juriidiline alus,
- ☞ mis tulenevad LKFi senisest tegevuspraktikast,
- ☞ mis nõuavad varast loobumist,
- ☞ mille realiseerumine on tõenäoline,
- ☞ mille maksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta, kuid mille realiseerimise aeg või summa ei ole täpselt teada.

Eraldiste kajastamisel bilansis on lähtutud juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on

bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustise rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolele. Juhul kui eraldis realiseerub rohkem kui 12 kuud peale bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline. Eraldiste kulu kajastatakse aruandeperioodi kuludes.

Lubadused, garantiid ja muud kohustised, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurus ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustisteks, on avalikustatud aruande lisades tingimuslike kohustistena.

Bilansipäevajärgsete sündmuste kajastamine

Raamatupidamise aruandes kajastuvad olulised varade ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansi kuupäeva 31. detsember 2017. a. ja aruande allkirjastamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Uued rahvusvahelise finantsaruandluse standardid ning IFRIC tõlgendused

Käesoleva aruande koostamise hetkeks on välja antud uusi rahvusvahelisi finantsaruandluse standardeid ning nende tõlgendusi, mis muutuvad LKFi kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2017 või hiljem algavate perioodide aruannetele.

1. jaanuaril 2017 kehtima hakanud standardite muudatused ja uued tõlgendused ei mõjutanud LKFi finantsaruandeid:

IAS 12 muudatused: edasilükkunud tulumaksuvara kajastamine kasutamata maksukahjumite

IAS 7 muudatused: avalikustamisalgatus

IASB on välja andnud muudatuste kogumiku „Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikuks 2014–2016“.

Järgmised uued standardid ja tõlgendused ei kehti 31. detsembril 2017 lõppenud aastaaruande perioodi kohta ja seetõttu pole neid käesoleva aruande koostamisel rakendatud:

IFRS 9 „Finantsinstrumendid“: klassifitseerimine ja mõõtmine Standardit kohaldatakse 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Standardi IFRS 9 lõppversioon koondab kõiki finantsinstrumentide projekti etappe ning asendab standardi IAS 39 ning kõik eelnevad IFRS 9 versioonid. Standard kehtestab uue finantsvarade klassifitseerimise ja mõõtmise raamistiku, finantskohustiste raamatupidamisliku kajastamise nõuded, finantsvarade allahindluse reeglistiku ja riskimaandamisarvestuse (hedge accounting) erireeglid.

IFRS 9 kehtestab uued finantsvarade mõõtmisaluste kindlaksmääramise nõuded, mis hõlmavad varade rahavoo näitajaid ja nende juhtimiseks kasutatavaid ärimudeleid. Sellest tingituna klassifitseerib LKFi finantsvarade arvestust ning kajastab neid tulevikus õiglaselt väärtuses läbi muu koondkasumi, st varadeks mida mõõdetakse õiglaselt väärtuses ja mille väärtuse muutusi kajastatakse muus koondkasumis. Selle tulemusena peaks tuludes kajastatava finantstehingute puhaskasum/-kahjumi summa kujunema väiksemaks kui aruandeperioodil ja eelnevatel aastatel. LKFi hinnangul ei peaks standardi rakendamine teiste finantsvarade liigitamist ja mõõtmist oluliselt muutma.

IFRS 15 „Kliendilepingutest saadav tulu“ Standardit kohaldatakse 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele.

Standardiga IFRS 15 kehtestatakse 5-astmeline mudel, mida hakatakse rakendama kliendilepingutest teenitavale tulule sõltumata tegevusalast ja tulutehingu liigist. Standardi nõudmised hakkavad kehtima ka ettevõtte tavapärase tegevuse väljundiks mitteolevate mittefinantsvarade müümisest saadud kasumite ja kahjumite kajastamisele ja mõõtmisele (nt materiaalse või immateriaalse põhivara müügile). Lisaks suurenevad oluliselt avalikustamismõõdetud (nt kogutulu jaotus, informatsioon teostamiskohustuste kohta, lepinguvara ja -kohustiste saldode muutused ning peamised juhtkonna hinnangud ja eeldused).

IFRS 15 „Kliendilepingutest saadav tulu“ selgitused Selgitused kehtivad 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine.

Selgituste eesmärgiks on selgitada IASB kavatsusi IFRS 15 väljatöötamisel. Täpsustatud on teostamiskohustuste identifitseerimist, agendina tegutsemise kriteeriumeid ning litsentsitasude kajastamist. Esimese puhul muudeti „eraldi identifitseeritava“ põhimõtte sõnastust; teise puhul on antud juhiseid hindamiseks, kas ettevõtte tegutseb agendi või põhitöövõtjana, ning kuidas rakendada kontrollipõhimõtet. Litsentside kajastamise osas on lisatud juhised intellektuaalomandi ja litsentsitasude kajastamiseks.

Kuigi LKF ei ole veel lõpetanud standardi IFRS 15 võimaliku mõju esmast hindamist, ei avalda uue standardi esmakordne rakendamine juhatuse hinnangul ettevõtte raamatupidamise aruandele olulist mõju.

IFRS 16 „Rendilepingud“ Standardit kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele. Standardiga IFRS 16 kehtestatakse rentide kajastamise, mõõtmise, esitamise ja avalikustamise põhimõtted mõlemale lepingupoolele, st nii kliendile (rentnikule) kui ka teenuseosutajale (rendileandjale). Standard nõuab enamiku rendilepingute kajastamist ühtse mudeli alusel bilansis, likvideerides kasutus- ja kapitalirendi eristamise. Rentnikul tuleb kajastada kasutusõiguse alusel kasutatava vara ja rendikohustis, vara amortiseerida ja kohustise pealt arvestada intressi.

Rendileandja arvestuspõhimõtted uue standardi rakendamisest suures osas ei muutu ja jätkuvalt tehakse vahet kasutus- ja kapitalirendil.

Uue standardi esmakordsel rakendamisel on oluline mõju raamatupidamise aruandele, sest see nõuab LKF-lt rentnikuna seni kasutusrendilepingutena perioodi kuludes näidatud rendimaksete kajastamist finantsseisundi aruandes varade ja kohustistena. (CABAS litsentsileping (Lisa 20), juhul kui lepingut pikendatakse täna kehtivatel tingimustel (senine leping kehtib kuni juuli 2019, aastamakse ligi 340 tuhat eurot), samuti kontoriruumide rendileping (Lisa 17), mis kehtib aastani 2021, aastamakse ligi 55 tuhat eurot).

IFRS 17 „Kindlustuslepingud“ Standardit kohaldatakse 1. jaanuaril 2021 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele. Kui varem on rakendatud nii IFRS 15 kui ka IFRS 9, on lubatud ka ennetähtaegne rakendamine. Standardiga IFRS 17 kehtestatakse väljastatud kindlustuslepingute kajastamise, mõõtmise, esitamise ja avalikustamise põhimõtted. Standardi kohaselt tuleks kajastata sarnaste põhimõtete alusel ka edasikindlustuslepinguid ning väljastatud valikulise kasumiosalusega investeerimislepinguid. EL ei ole kõnealust standardit veel heaks kiitnud.

Järgmised uued standardid ja tõlgendused ei oma LKFi jaoks olulist mõju:

Standardi IFRS 2 muudatused: „Aktsiapõhiste maksetehingute liigitamine ja mõõtmine“

Standardite IFRS 10 ja IAS 28 „Investori ja tema sidusettevõtte või ühissetevõtte vaheline müük või varaline sissemaks“ muudatused

Standardi IAS 7 muudatused

Standardi IAS 12 muudatused: „Realiseerimata kahjumitest tulenevate edasilükkunud tulumaksu varade kajastamine“

Standardi IAS 40 muudatused: „Kinnisvarainvesteeringute ümberliigitamine“

IFRIC 22 „Välisvaluutas toimunud tehingud ja ettemakstud tasud“

IFRS 9 muudatus: negatiivse hüvitisega ettemaksed

IAS 28 muudatused: pikaajalised osalused sidus- ja ühissetevõtetes

IAS 19 muudatus: plaani muutmine, kärpimine või arveldamine

IFRIC-i TÕLGENDUS 23: ebakindlus tulumaksu kajastamisel

IFRS-ide iga-aastased edasiarendused IASB on välja andnud muudatuste kogumiku „Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikuks 2014–2016“. Muudatusi kohaldatakse standardite IFRS 1 ja IAS 28 osas 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele. IAS 28 puhul on lubatud ka ennetähtaegne rakendamine.

IASB on välja andnud muudatuste kogumiku „Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikuks 2015–2017“. Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Kõnealuseid muudatusi pole EL veel heaks kiitnud. Muudatused puudutavad standardeid IFRS 3 „Äriühendused“ ja IFRS 11 „Ühised ettevõtmised“ ning IAS 12 „Tulumaks“ ja IAS 23 „Laenukasutuse kulutused“.

LKF-i hinnangul ei avalda ükski neist muudatustest LKF-i raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Lisa 2. Juhtkonna olulisemad hinnangud, mida on raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud

Raamatupidamise aastaaruande koostamine kooskõlas IFRS EL raamistikuga nõuab hinnangute ja eelduste põhjal otsuste tegemist. Tehtud otsused ja hinnangud avaldavad mõju bilansipäeva seisuga esitatud LKFi varadele, kohustistele, tuludele ja kuludele. Ehkki hinnangud ja otsused põhinevad juhtkonna parimal teadmisel, võib hilisem tegelik tulemus olla teistsugune.

Positsioonid, mille väärtuse leidmisel on kasutatud juhtkonna hinnanguid ning hinnangu allikas või meetod:

kasutatud riskivaba intressimäär (Lisa 12)   EUR Sovereign spot (Euroopa Keskpank)

kohustised kindlustustegevusest (Lisa 11, 15, 16)

liikluskindlustuse IBNR	vähemalt 5 aasta nõuete esitamise statistika garantiifondi kahjude osas ja kindlustuskohustusest vabastatud või välisriigi sõidukiga, mille kindlustusandjal ei ole Eestis esindajat, põhjustatud kahju korral 2/12 osa viimase 12 kuu väljamakstud nõuete summast;
liikluskindlustuse RBNS	juhtumipõhine;
perioodilise hüvitise saaja tõenäoline eluiga eeldused tarbijahinnaindeksile	Eesti Statistikaameti 2016. a. elutabelite andmetel; Eesti Panga ootused aastatele 2018 ja 2019; edasi hinnangut muudetud kuni määrani 2,0%, mida rakendatakse edasi kõigil järgnevatel aastatel;
kahjukäsitluskulud	15% juhtumi hinnangulisest nõude summast (v.a erandid)
ALK nõuete väärtuse hindamine	kolme aasta laekunud nõuete laekumiste ajalise jaotuste pealt, kui palju esitatud nõuete maksetest võivad laekuda peale hindamise kuupäeva, teised sisendid kirjeldatud lk 24;
tagasinõuete väärtuse hindamine	viie aasta laekunud nõuete laekumiste ajalise jaotuste pealt, kui palju esitatud nõuete maksetest võivad laekuda peale hindamise kuupäeva, teised sisendid kirjeldatud lk 24;

kohustiste ja varade piisavuse hindamine

kohustiste piisavuse testi aluseks olevate rahavoogude diagrammi koostamine ning testis kasutatavate riski- ja ajategurite määramine on kirjeldatud Lisas 12. Allolevas tabelis on toodud varade ja kohustiste diskonteerimata rahavood, millede tähtajad on määratud kasutades juhtkonna hinnanguid. Tabelis toodud andmeid kasutatakse Lisas 12 kirjeldatud testi sisenditena.

tuhanded eurodes	rahavoo perioodid aastates					
	kuni 1	1-5	5-10	10-20	20-30	üle 30
	31.12.2017					
tagasinõuded, LSM ja ALK nõuded	316	323	77	134	40	4
edasikindlustuse vara	268	0	0	0	0	0
kohustised kindlustus- ja garantiifondi tegevusest	2 196	791	394	568	191	8
	31.12.2016					
tagasinõuded, LSM ja ALK nõuded	269	406	108	196	81	6
edasikindlustuse vara	271	0	0	0	0	0
kohustised kindlustus- ja garantiifondi tegevusest	1 924	737	489	650	280	12

Lisa 3. Riskid ja nende juhtimine

Riskidest üldiselt

LKFi majandustegevusega seotud riske rühmitatakse juhtimise vajadusteks alljärgnevalt: kindlustus-, turu, krediidi-, likviidsus-, kontsentratsiooni- ja operatsioonirisk.

Nimetatud riskiklasside definitsioonid on sealjuures:

kindlustusrisk	võimalus saada kasu või kahju kindlustuskattes defineeritud ootamatutest sündmustest (kindlustusjuhtumitest);
tururisk	võimalus saada kasu või kahju finantsturu sisendite indikaatorite ootamatutest muutumisest;
krediidirisk	võimalus saada kasu või kahju vastaspoole maksevõime ootamatust muutumisest;
likviidsusrisk	võimalus saada kasu või kahju kohustiste õigeaegseks täitmiseks vajalike käibevahendite ootamatust puudumisest;
kontsentratsioonirisk	võimalus saada kasu või kahju sündmuste üheaegsest esinemisest või tagajärgede vastastikkusest võimendumisest;
operatsioonirisk	võimalus saada kasu või kahju töötajate, tegevuste/teenuste või töövahendite mittetoimimisest nende sisemise ebapädevuse ja – piisavuse tõttu või välise sündmuse mõjul.

Käesolevate definitsioonide tähenduses on:

kahju	otsene juhuslik rahaline väljaminek + saamatajäänud tulu + kapitalivajaduse kasv;
kasu	otsene juhuslik rahaline sissetulek + saadud tulu + kapitalivajaduse vähenemine;
tegevused/teenused	kõikvõimalikud tööprotsessid (sh. sisseostetud teenused), töötajate käitumisreeglid, tehniliste vahendite kasutamisiisid jms;
mittetoimimine	katkestused, pettused, vara hävimine, kohustise mittetäitmine, igasugune juhtimisesmärkide mittesaavutamine vms.

Kindlustusrisk

LKF on liikluskindlustuse garantiifond, kandes vaid liikluskindlustuse kindlustusriski.

LKF pakub kindlustuskatet tavapärasest kindlustustegevusest erinevalt:

- ☞ liikluskindlustuse seadus sätestab olukorrad, millal LKF peab kindlustuskaitse andma (piirikindlustus, automaatne liikluskindlustus) või kahju hüvitama (garantiifondi roll);
- ☞ edasikindlustuse lepingutest tulenevalt andis LKF kindlustuskatet lepinguaastatel 1996 kuni 2004.

Liikluskindlustuse seadus sätestab, mis tingimuste esinemisel on tegu liikluskindlustuse kindlustusjuhtumiga. Liikluskindlustuse seadus koos võlaõigusseadusega sätestab hüvitamisele kuuluva kahju ja selle ulatuse. Euroopa Liitu ja Rohelise Kaardi süsteemi kuulumise kaudu aktsepteerib Eesti liikluskindlustuse süsteem (sh. ka garantiifond) kõigi süsteemi haaratud riikide vastavat regulatsiooni ja praktikat. Selle tõttu on liikluskindlustuse riskil piiramatut kindlustussumma.

Kindlustusriski juhtimiseks kasutatakse peamiselt kolme vahendit:

- ☞ piirikindlustuse ja automaatse liikluskindlustuse hinnapoliitika,
- ☞ nõude käsitlemise reeglid ning töökorraldus,
- ☞ edasikindlustus.

Piirikindlustuse hindade kujundamisel jälgitakse eelkõige asjaolu, et Eesti piirikindlustuse kate ei oleks nn kolmandate riikide sõidukite jaoks kõige odavam võimalus üleeuroopalise katte saamiseks. Piirikindlustuse sihtgrupiks on kolmandates riikides registreeritud sõidukid. Lepingute sõlmimisel tekib olukord, kus on praktiliselt võimatu objektiivselt allikast kontrollida kliendi poolt esitatud andmete ja dokumentide õigsust. Katte väljaandmine on korraldatud selliselt, et teenindamine toimuks eelkõige piiriületusel.

Automaatse liikluskindlustuse kindlustusmakse on tavalisest liikluskindlustuse maksest ligi viis korda kõrgem, kahju tekitamisel tuleb kindlustuskohustusega isikul kanda 640-eurone omavastutus.

LKFis on kirjapandud põhjalikud nõude käsitlemise reeglid. Töökorralduses järgitakse tavapäraseid rollide lahususe ja kollegiaalse otsustamise printsiipe.

Jooksvalt on LKF-i kindlustusriskid kaetud mitteproportsionaalse edasikindlustuslepinguga alates 250 tuhandest eurost.

Kindlustusriski sensitiivsuse analüüs. Väljaminekuid kindlustusriski katteks võib iseloomustada läbi kahe teguri – juhtumite arv ja keskmine kahjunõude suurus. Kahjujuhtumite arvu võimaliku muudatuse ulatus on tuletatud tuvastamata sõidukite poolt tekitatavate juhtumite arvu juhuslikkusest ning nende osakaalust kogu juhtumite arvust. Muudes segmentides on juhtumite arv stabiilne või kahanev.

tegur	väärtus	võimalik muutus KASV	netomõju tulemile*	netomõju netovarale*	muutuse mõju tulemile eurodes
2017 juhtumid - piirikindlustus, garantiifond (tuvastamata ja kindluskaitseta sõidukid)					
kahjujuhtumite arv	884	10%	-9,0%	-1,2%	-180 235
keskmine kahjunõue eurodes	1 433	5%	-4,5%	-0,6%	-90 118
2016 juhtumid - piirikindlustus, garantiifond (tuvastamata ja kindluskaitseta sõidukid)					
kahjujuhtumite arv	958	10%	-6,1%	-1,0%	-126 343
keskmine kahjunõue eurodes	967	5%	-3,1%	-0,5%	-63 172

* Netomõju (neto edasikindlustusest) leidmisel on eeldatud, et kahjude struktuur ei muutu ning on lähtutud LKFi ajaloolisest praktikast, kus nii piirikindlustusest kui ka kindlustuskaitseta ja tuvastamata sõidukite poolt tekitatud kahjud ei ole ületanud LKFi vastutuse piire.

Analüüs ei hõlma kindlustuskohustusest vabastatud sõidukiga või välisriigi sõidukiga, mille kindlustusandjal ei ole Eestis esindajat, põhjustatud kahjusid (nende kindlustustehniline mõju tulemile ja netovarale on null eurot), ülevõetud portfelli kahjusid (uusi juhtumeid baasperioodil ei esinenud) ning edasikindlustuse kahjusid (uute juhtumite kindlustustehniline mõju on samuti null eurot).

Tururisk

LKFi finantspositsiooni mõjutab intressimäärade muutumine võlainstrumentide (100% finantsinvesteeringute portfelist ning raha ja raha ekvivalendid) hindade ja kindlustuskohustiste diskontomäärade kaudu. LKFi ei ole olulisel määral avatud muudele tururiskidele, s.t muude varade, s.h valuuta, aktsiad, kinnisvara, hindade muutustele, kuna investeerimisstrateegia kohaselt ja kindlustustegevuse käigus selliste riskide suhtes vahetult positsioone ei võeta.

Tulenevalt perioodiliste hüvitiste spetsiifilisest iseloomust ja (finantsturgude mõttes) väikesest mahust, ei ole võimalik nendest tulenevaid muid riske (Eesti tarbijahinnaindeksi muutus, hüvitisesaajate oodatav eluiga) otseselt maandada. Siinkohal rakendatakse kahte võtet: kohustisi hinnatakse konservatiivselt ja investeerimisstrateegia ei ole agressiivne (kohustiste ajaline kestus ületab varade ajalist kestust). Ajalise kestuse olulise erinevusega kaasneva reinvesteerimiskõvera mõju on väike (intressikõvera on viimastel aastatel olnud väga lame) ning seda riski arvestades on valitud kasutatav netodiskontomäär.

Investeeringute portfelli intressiriski profiil on avatud Lisas 5.

Intressiriski sensitiivsuse analüüs on toodud lisas 12, tabel 12.3. Analüüs hõlmab kõiki intressiriskile avatud finantsvarasid ja -kohustisi. Mõju netovarale on intressimäär 50 baaspunktilisel kasvamisel 26 (2016: -65) tuhat eurot ja intressimäär 50 baaspunktilisel vähenemisel -10 (2016: 73) tuhat eurot.

Krediidirisk

LKFi finantspositsioonist 99% on krediidiriskile avatud. Olulisemad positsioonid ja nendega seotud reeglid:

- ☞ finantsvarade portfellis on lubatud minimaalne vastaspoole krediidireiting Baa2; erandina on aktsepteeritavad Eesti tegevusloaga pangad, kes ei oma reitingut, samuti Põhja- Euroopa avalikult kaubeldavad väärtpaberid.
- ☞ edasikindlustuslepingute sõlmimisel peab partnerite finantstugevuse reiting olema vähemalt 'A3';
- ☞ nn rohelise kaardi kahjude tagasinõuete puhul on kindlustusandja makseviivituse puhul võimalik nõue esitada vastava riigi rohelise kaardi büroole, rakendub ka süsteemi sisereeglites ette nähtud 12%-line intressimäär;
- ☞ LKFi liikmed on kindlustusandjad, kelle tegevuse jätkusuutlikkuse tagamine on teiste hulgas nii kohaliku kui ka välismaise seadusandja ja järelevalve oluline eesmärk.

Krediidiriskile avatud finantsinstrumentide ja kindlustuslepingutest tulenevate nõuete vastaspoole reitingud klasside lõikes

LKF juhib oma varadega seotud finantsriske vastaspoole miinimumreitingu põhiselt, võrreldes erinevate reitinguagentuuride (Moody's, S&P, Fitch, Composite) antud hinnanguid. Kui ühe emitendi ja/või tehingu suhtes on reitinguagentuurid andnud erinevaid, omavahel mittevõrreldavaid reitinguid, lähtutakse piirangute rakendamisel madalaimast reitingust. Eestis tegutsevate pankade puhul lähtume arusaamast, et tütarettevõtetele emafirma reitinguid ei laienda, aga filiaalidele laiendame (esimene on eraldi seisev juriidiline, filiaali puhul on sisuliselt tegemist ettevõtte müügiesindusega Eestis). Tabeli pealses on kasutatud S&P skaalat.

<i>tuhanded eurod</i>	AAA	A	BBB	BB	reitinguta	kokku
31.12.2017	489	5 213	1 907	1 100	10 280	18 989
raha (Lisa 4)	0	2 907	0	0	7 442	10 349
finantsinvesteeringud (Lisa 5)	489	2 062	1 907	1 100	1 464	7 021
varad edasik.lepingutest (Lisa 6)	0	244	0	0	47	291
nõuded kindlustustegevusest (Lisa 7)	0	0	0	0	998	998
nõuded liikmetele jm (Lisa 7*)	0	0	0	0	330	330
31.12.2016	545	6 365	2 817	1 385	5 910	17 021
raha (Lisa 4)	0	2 465	0	0	2 667	5 132
finantsinvesteeringud (Lisa 5)	545	3 653	2 817	1 385	1 617	10 016
varad edasik.lepingutest (Lisa 6)	0	247	0	0	47	294
nõuded kindlustustegevusest (Lisa 7)	0	0	0	0	1 277	1 277
nõuded liikmetele jm (Lisa 7*)	0	0	0	0	303	303
<i>muutus</i>	-56	-1 152	-910	-285	4 370	1 968

* Lisa 7 väljaarvatud "Tulevate perioodide kulude ettemaksud" summas 14 308 (2016: 12 877) eurot.

Reitinguta nõuete (nõuded liikmetele ja kindlustustegevusest tulenevad nõuded) hulgas on nõuded kindlustuskatet mitteomavate sõidukite omanike vastu (2,6 miljonit eurot), mille laekumise tähtaeg ning suurus ei ole usaldusväärselt mõõdetav ning mis tulenevalt nimetatud kahtlustest on alla hinnatud 89% ulatuses (2,3 miljonit eurot). Ülejäänud nõuete vastaspooleks on kas Eesti riik või kindlustusandjad, kelle krediitkvaliteedi suhtes LKFi juhatusel kahtlused puuduvad.

Reitinguta finantsinstrumentide maksetähtaegade analüüs

LKFi krediidiriskile avatud finantsvaradest on maksetähtaegadega otseselt seotud nõudeid 2,0% (2016: 3,3%), analüüs ei hõlma finantsinvesteeringud ning kindlustustehniliste eraldistega seotud varasid ning tagasinõudeid eraldistelt. Finantsinvesteeringute positsioonide likviidsus on toodud alalõigus 'Likviidsusrisk'. Kindlustustehniliste eraldistega seotud varade ning nõuete (Lisa 6, Lisa 7, Tabel 7.1 tagasinõuded reservilt) realiseerumistähtajad ja väärtused on otseselt seotud kohustiste realiseerumisega, mille hinnangulised diskonteerimata rahavood on toodud Lisas 2.

<i>nõude olek perioodi lõpus</i>	31.12.2017	31.12.2016	muutus
nõuded (v.a. tagasi- ja kõrgendatud kindlustusmakse nõuded, pankrotimenetluse vastu olevad nõuded)	398 125	393 515	4 610
maksetähtaeg saabumata	352 735	340 069	12 666
maksetähtaeg saabunud	19 125	45 467	-26 342
vaidlustatud nõuded, uus tähtaeg määramata	26 265	7 979	18 286
kogumina alla hinnatud nõuded*	281 513	278 314	3 199
nõuded	2 589 428	2 433 820	155 608
nõuete väärtuse langus	-2 307 915	-2 155 506	-152 409
individuaalselt alla hinnatud nõuded	0	0	0
nõuded	126 596	126 596	0
nõuete väärtuse langus	-126 596	-126 596	0
kokku	679 638	671 829	7 809

*Tagasinõuded, automaatse liikluskindlustuse (ALK) nõuded ning varasemad kõrgendatud kindlustusmakse (LSM) nõuded

Saabumata tähtajaga nõuete puhul ei ole LKFi kahtlusi nende õigeaegse ning märgitud väärtuses laekumise suhtes. Aruande koostamise hetkeks on allahindamata nõuetest laekunud 85% ehk 337,0 tuhat eurot (2016: 69% ehk 271,9 tuhat eurot). Aruandeperioodi jooksul on bilansist välja kantud ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid summas 1 148,1 (2016: 328,6) tuhat eurot, vt Lisa 7 Tabel 7.2.

Nõuete väärtuse hindamine

Tagasinõuete ja automaatse liikluskindlustuse (ALK) nõuete tuleviku rahavoogude leidmiseks hindab LKF kõigi laekunud nõuete laekumiste ajalist jaotust arvesse võttes, kui palju esitatud nõuete maksetest võivad laekuda peale hindamise kuupäeva. Mudel hindab nõuete eeldatava lisalaekumise tuleviku rahavoogusid, kus netorahavoo saamiseks on laekumistest maha arvatud nõuete menetlemise kuludega seotud väljaminevad rahavood. Mudeli olulised sisendid on alljärgnevad:

- ☞ laekumise ajalise jaotuse leidmiseks kasutatakse minevikuperioodi kolm kuni viis aastat;
- ☞ tagasinõuete puhul eristatakse alates 2012 aastast esitatud tagasinõuded varasemast, varasema puhul puuduvad töödeldavad andmed esitamise kuupäeva osas. 1993-2012 laekumiste aegrea pealt tehakse projektsioon, kus leitakse nende aastate nõuete kogusumma laekumise keskmine muutus ja rakendatakse seda viimase aasta laekumisele kuni see liigub nulli;
- ☞ alates 2013 aastast tagasinõuetelt ning ALK nõuetelt leitud lisalaekumine koos laekumise perioodiga on aluseks tulevaste rahavoogude prognoosimisel;
- ☞ portfelli majandamises kaasatud töötajate arv, nendega seotud kontori- ja tööjõukulud 30,7 tuhat eurot ühiku kohta (2016: 33,1). Järgmiste perioodide kulu leidmisel kasutatakse esimese aasta kulude suhet laekumisse ning arvestatakse tarbijahinnaindeksi muutusega;
- ☞ rahavoogude diskonteeritud väärtused on arvatud kasutades EUR Sovereign SPOT tulumääradest koostatud tootluskõverat.

Finantsriskidest üldiselt arvestades olukorda turgudel

Euroopa keskpanga tegevuse tulemusena on baasintressi määrad vaatamata mõningasele tõusule siiski püsinud ülimaldal tasemel. LKFi investeringute portfell koosneb valdavalt nõuetest krediidiasutustele. Võlakirjade osa portfelist (36% turuväärtuses) on hajutatud erinevate ettevõtete ja tehingu tüüpide vahel selliselt, et olla valmis muutusteks finantsurgudel. Juhtkond on veendunud nõuete vastaspoolte võimes oma kohustisi valitud investeerimishorisoni ulatuses teenindada. Reinvesteerimisel uuendatakse informatsiooni intressi – ja krediidiriski väljavaadete kohta. Juhtkonna hinnangul on LKFi finantspositsioon turgude olukorda arvestades asjakohaselt hinnatud. Võlaturu ootamatute liikumiste mõju ulatust ei ole võimalik hinnata ega selle vastu ennast täielikult kaitsta.

Kontsentratsioonirisk

Riski kontsentratsioon tähendab ebapiisavalt hajutatud varade ja/või kohustiste portfelliga seotud suurema kahjumi riski.

LKFi majandustegevus on seotud ühe kindlustusliigiga, mistõttu kindlustusrisiki kontsentreerumist on võimatu vältida. Arengud Eesti majandusruumis ja eriti õigussüsteemis mõjutavad oluliselt väljamaksete suurust ja võimet tagasinõudeid realiseerida. Liikluskindlustuse infosüsteemi teenuste osutamisel sõltub LKF oluliselt kahe teenusepakkuja ja üksikute töölepingu alusel kaasatud spetsialistide tegevuse tagajärgedest. Liikluskindlustuse infosüsteemi teenused on ärikriitilised kõikide liikluskindlustuse kindlustusandjate jaoks nii müügi kui ka kahjukäsitlustehingute teostamisel.

Varade poole riski kontsentratsioon puudutab investeerimisportfelliga seotud vastaspoole turu- ja krediidiriske. Tänaes olukorras paistab see eelkõige silma krediidiasutuste vastaspoole riski kaudu, kuna finantsurgude praeguses seisus on madala riskiga reinvesteerimine keeruline ning vahendid koonduvad viie Eesti krediidiasutuse arvetele.

Turu- ja krediidiriskide kontsentreerumine riikide lõikes (v.a. kontod krediidasutustes)

riik	31.12.2017	31.12.2016	muutus
Eesti	1 021 248	1 544 604	-523 356
Austria	0	205 484	-205 484
Läti	105 160	618 864	-513 704
Norra	991 944	1 049 348	-57 404
Prantsusmaa	503 774	501 539	2 235
Rootsi	1 758 343	1 644 353	113 990
Saksamaa	0	193 565	-193 565
Soome	2 037 005	3 154 403	-1 117 398
Taani	603 842	1 104 234	-500 392
kokku	7 021 316	10 016 394	-2 995 078

Turu- ja krediidiriskide kontsentreerumine sektorite (tegevusalade) lõikes (v.a. kontod krediidasutustes)

tegevusala	31.12.2017	31.12.2016	muutus
avalik sektor	488 657	545 191	-56 534
elektroonika	306 707	595 514	-288 807
energeetika	1 229 730	1 733 399	-503 669
finants	2 762 149	4 682 192	-1 920 043
jaekaubandus	846 772	841 914	4 858
kinnisvara	494 421	496 914	-2 493
lennundus	315 395	545 243	-229 848
puidutööstus	319 491	576 027	-256 536
tööstus	257 994	0	257 994
kokku	7 021 316	10 016 394	-2 995 078

Likviidsusrisk

LKFi puhul võivad likviidsusprobleemid tekkida seoses suurte kahjude väljamaksetega ning maksejõuetu kindlustusandja portfelli ülevõtmisega. Esimesel juhul peab tavapäraselt edasikindlustusvõtja teostama kahju väljamakse enne, kui tekib võimalus kätte saada edasikindlustusandja osa vastavast maksest. LKFi aruandeperioodi lõpu kahjuportfelli hinnates on suurim võimalik ühekordne makse ligi 300,8 tuhat eurot.

Arvestades ebakindlust kindlustuskohustiste ajastamisel, on finantsvarade portfelli koostamisel hoidud väga pikaajalistest paigutustest, mis samas oluliselt kahandavad võimalusi teenida intressi – ja/või krediidiriski võtmise arvelt. Kindlustuskohustiste ning nende vastas olevate varade eeldatavad diskonteerimata rahavood on toodud Lisas 12 ja ka leheküljel 20 tabelis.

Maksejõuetu kindlustusandja portfelli ülevõtmise protsess on reglementeeritud kindlustustegevuse ja liikluskindlustuse seaduses ning eeldab spetsiifilise finantseerimisplaani koostamist, kus on võimalik teetuda LKFi netovarale, erakorralistele liikmemaksudele ja/või muudele allikatele.

Finantsinvesteeringute positsiooni likviidsus

lepinguline tähtaeg	31.12.2017	31.12.2016	muutus
kuni 1 aasta	1 000 802	6 893 936	-5 893 134
1 kuni 5 aastat	4 266 038	2 367 228	1 898 810
üle 5 aasta	1 754 476	755 230	999 246
kokku	7 021 316	10 016 394	-2 995 078
keskmine päevade arv lunastumiseni	2 370	2 005	365

Operatsioonirisk

Olulised operatsiooniriskid LKFi tegevuses tekivad (sulgudes kirjeldavad majandusnäitajad aruandeperioodi kohta või selle lõpu seisuga):

- 🔗 finantsvarade juhtimises (varade maht aruandeperioodi lõpus 7,0 miljonit eurot läbi 20 erineva tehingu (2016: 10,0 miljonit eurot 30 tehingut))
- 🔗 kahjukäsitlustoimingutes (1 047 väljamakset summas 1,3 miljonit eurot (2016: 1 138 makset, summas 1 miljonit eurot)),
- 🔗 liiklusõnnetuste põhjustajate vastu esitatud tagasinõuete ning lepinguta sõidukite menetluse ja automaatse liikluskindlustuse majandamisel (nõuete saldo 2,59 (2016: 2,43) miljonit eurot),
- 🔗 kindlustuskohustiste hindamisel (kohustiste summa 4,35 (2016: 4,40) miljonit eurot),
- 🔗 liikluskindlustuse infosüsteemi käiguhoidmisel (teenindatavate ärikriitiliste tehingute väärtus 92,95 (2016: 78,45) miljonit eurot).

Võimalused nimetatud operatsioonide toetamiseks ja kontrollimiseks infotehnoloogiliste vahenditega, ehk inimfaktori välistamiseks, on piiratud. LKF rakendab sisekontrolli parimat praktikat kahjude ennetamiseks.

Kapitali juhtimine

LKFi omakapitalina käsitletakse varade ja kohustiste vahet (netovara). LKF kasutab oma netovara Liikluskindlustuse seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks. Nõuded kapitali suurusel on kehtestatud kindlustustegevuse ja liikluskindlustuse seadusega.

Liikluskindlustuse seadus kehtestab nõuded LKFi netovara suurusel, mis peab vastama 10 protsendile tema liikmete kohustusliku liikluskindlustuse tehniliste brutoeraldiste summast. Nimetatud nõuet arvestatakse majandusaasta eelarve planeerimisel kehtestatava liikmemaksumäära suuruse leidmisel.

	31.12.2017	31.12.2016	muutus
10% koguturu brutoeraldistest	13 228 220	11 659 661	1 568 559
netovara suurus perioodi lõpus	14 699 616	12 692 304	2 007 312
nõude täitmine	111,1%	108,9%	2,3%

Vastavalt LKF põhikirjale jagatakse ühingu lõpetamisel pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist järele jäänud vara LKFi liikmete vahel võrdselt, kui seadus mille alusel LKF on loodud ja tegutseb ei sätesta teisiti. LKFi lõpetamine on lubatud üksnes juhul kui see on sätestatud seaduses või seaduse muudatuses, mille alusel LKF on loodud ja tegutseb.

Solventsus 2

Solventsus 2 regulatsioon rakendub LKF-ile vaid piiratud ulatuses. Konkreetsed nõuded on määratletud liikluskindlustuse seaduse § 71. LKF peab täitma uuest seadusest tulenevaid nõudeid juhtimisele, investeerimistegevusele, edasikindlustusele, aktuaari funktsioonile, audiitorkontrollile ning oma riskide ja maksevõime hindamisele. Nimetatud seadus kätkeb endas veel terve rida eelpool nimetatud nõudeid kindlustusandjale aga LKF-ile need ei kohaldu (n. järelevalvelise aruandluse nõue jne.).

Lisa 4. Raha

	31.12.2017	31.12.2016	muutus
nõudmiseni hoiused	10 348 869	5 131 661	5 217 208
kokku	10 348 869	5 131 661	5 217 208

Lisa 5 . Finantsinvesteeringud

Käesolevas lisas esitatud finantsinvesteeringute portfelli struktuuri ülevaade ja vastavate keskmiste arvutused on teostatud, arvestades kvalitatiivsete näitajate väärtusi tehingute kaupa vastavate perioodide lõpus. Kajastatud finantsvarade õiglasel väärtusel ei erine oluliselt nende raamatupidamislikust väärtusest.

Tabel 5.1. Finantsinvesteeringud instrumendi liikide lõikes

<i>instrumendi liik</i>	31.12.2017	31.12.2016	muutus
tähtajaline hoius	700 162	1 230 636	-530 474
muutuva tulumääraga võlakirjad	4 311 687	5 486 439	-1 174 752
muutumatu tulumääraga võlakirjad	2 009 467	3 299 319	-1 289 852
kokku	7 021 316	10 016 394	-2 995 078

Arvestades IFRS 13 poolt sätestatud õiglase väärtuse määramise hierarhia kolme taset, kuulusid õiglasel väärtusel kajastatavad finantsinvesteeringud summas 6 321 154 (2016: 8 785 758) eurot aruandekuupäeva seisuga tasemesse I (noteeritud hinnad identsetele varadele või kohustistele aktiivsetel turgudel).

Tabel 5.2. Tulud finantsvarade kategooriate lõikes

<i>finantsinvesteeringute kategooriad</i>	2017	2016
õiglasel väärtusel läbi tulude ja kulude aruande	264 075	246 048
sh. kasum/kahjum õiglase väärtuse muutusest	106 253	57 651
intressitulu	157 822	188 397
intressitulu tähtajalistelt hoiustelt	1 753	2 459
valuutakursi muutus	-1 016	3 649
kokku	264 812	252 156

Lisa 6 . Varad edasikindlustuslepingutest

	31.12.2017	31.12.2016	muutus
edasikindlustaja osa - RBNS	267 990	271 395	-3 405
nõuded edasikindlustusest	22 728	22 728	0
kokku	290 718	294 123	-3 405

Edasikindlustuslepingutega seotud varad, mis kajastaksid lepingute lõpetamisel nii realiseeritud krediidikahjusid kui ka lõpetamise tõttu võimalikku katmata jäävat kindlustusriski, ei ole alla hinnatud. Vastavad riskid on arvesse võetud nii omavahendite normatiivi arvutuses kui ka netovara piisavuse hindamisel.

Lisa 7. Nõuded kindlustustegevusest ja muud nõuded

	31.12.2017	31.12.2016	muutus
nõuded kindlustustegevusest	1 313 235	1 550 419	-237 184
nõuded piirikindlustuse vahendajale	1 080	840	240
kindlustuskohustusest või välisriigi sõiduki hüvitiste tagasinõuded	41 816	89 484	-47 668
nõuded liikmetele (Lisa 18)	314 882	273 802	41 080
ALK, LSM ja tagasinõuded (tabel 7.1)	952 800	1 185 780	-232 980
muud nõuded	2 657	513	2 144
arveldamine EKsLga (Lisa 18)	14 963	28 876	-13 913
tulevaste perioodide kulude ettemaksud	14 308	12 877	1 431
kokku	1 342 506	1 592 172	-249 666

Tabel 7.1. Tagasinõuded ja kõrgendatud kindlustusmakse nõuded (Lisa 21)

	31.12.2017	31.12.2016	muutus
tagasinõuded eraldistelt	671 287	907 466	-236 179
kindlustuskohustusest sõidukite kahjud	46 044	21 502	24 542
välisriigi sõidukid	625 243	885 964	-260 721
tagasinõuded põhjustajatelt	129 670	119 499	10 171
nõuete summa kokku	1 201 996	1 045 003	156 993
ebatõenäoliselt laekuv osa	-1 072 326	-925 504	-146 822
automaatkindlustuse makse (ALK) nõuded	151 843	145 650	6 193
nõuete summa kokku	1 363 355	1 273 687	89 668
ebatõenäoliselt laekuv osa	-1 211 512	-1 128 037	-83 475
kõrgendatud kindlustusmakse (LSM) nõuded	0	13 165	-13 165
nõuete summa kokku	24 077	115 130	-91 053
ebatõenäoliselt laekuv osa	-24 077	-101 965	77 888
kokku	952 800	1 185 780	-232 980

Tagasinõuded eraldistelt hõlmab kindlustuskohustusest vabastatud sõidukiga või välisriigi sõidukiga, mille kindlustusandjal ei ole Eestis esindajat, põhjustatud kahju eraldiste seda osa, mis kohustatud osapool tasub LKFile peale kahjunõude väljamaksmist kannatanule. Nimetatud eraldiste ja tagasinõuete muutuste mõju LKFi aruandeperioodi tulemile on null.

Tabel 7.2. Tehtud allahindlused

	31.12.2017	31.12.2016	muutus
nõuded kindlustustegevusest ja muud nõuded	2 434 511	2 282 102	152 409
sh tagasinõuded (tabel 7.1)	1 072 326	925 504	146 822
LSM nõuded (tabel 7.1)	24 077	101 965	-77 888
ALK nõuded (tabel 7.1)	1 211 512	1 128 037	83 475
muud nõuded	126 596	126 596	0
kokku	2 434 511	2 282 102	152 409

31.12.2016 seisuga ebatõenäoliseks hinnatud nõuetest on 2017. aasta jooksul lootusetuteks tunnistatud ning bilansist välja kantud tagasinõudeid ning LSM ja ALK nõudeid summas 1 148,1 (2016: 328,6) tuhat eurot. Varasemalt maha kantud tagasinõuetest laekus aruandeaastal 8,9 tuhat eurot.

Lisa 8. Immateriaalne põhivara

	liiklus- kindlustuse infosüsteem	muu tarkvara	tarkvara litsentsid	immateriaalne põhivara kokku
seisuga 01.01.2016				
soetusmaksumus	1 564 034	8 288	32 962	1 605 284
akumuleeritud kulum	-1 249 618	-6 150	-32 962	-1 288 730
jääkväärtus 01.01.2016	314 416	2 138	0	316 553
soetamine	23 035	0	0	23 035
perioodi kulum	-157 343	-1 635	0	-158 978
jääkväärtus 31.12.2016	180 108	503	0	180 610
seisuga 01.01.2017				
soetusmaksumus	1 587 069	8 288	32 962	1 628 319
akumuleeritud kulum	-1 406 961	-7 785	-32 962	-1 447 708
jääkväärtus 01.01.2017	180 108	503	0	180 610
soetamine	0	26 760	0	26 760
perioodi kulum	-74 127	-4 963	0	-79 089
jääkväärtus 31.12.2017	105 981	22 300	0	128 281
seisuga 31.12.2017				
soetusmaksumus	1 587 069	35 048	32 962	1 655 079
akumuleeritud kulum	-1 481 088	-12 747	-32 962	-1 526 797
jääkväärtus	105 981	22 300	0	128 281

31.12.2017 seisuga on immateriaalse põhivara hulgas 1 344,3 tuhande euro väärtuses vara, mille jääkväärtus on null, kuid mis on endiselt kasutuses.

Lisa 9. Materiaalne põhivara

	mööbel ja kontori sisustus	kontori tehnika	põhivara kokku
seisuga 01.01.2016			
soetusmaksumus	209 508	59 669	269 177
akumuleeritud kulum	-187 716	-54 318	-242 033
jääkväärtus 01.01.2016	21 792	5 352	27 144
soetamine	1 388	7 997	9 385
perioodi kulum	-14 165	-3 875	-18 040
jääkväärtus 31.12.2016	9 014	9 474	18 489
seisuga 01.01.2017			
soetusmaksumus	210 896	67 666	278 562
akumuleeritud kulum	-201 881	-58 192	-260 073
jääkväärtus 01.01.2017	9 014	9 474	18 489
soetamine	3 611	36 348	39 959
müük	0	-34 367	-34 367
perioodi kulum	-3 448	-11 687	-15 136
akumuleeritud kulum	0	34 367	34 367
jääkväärtus 31.12.2017	9 177	34 136	43 312
seisuga 31.12.2017			
soetusmaksumus	214 506	69 648	284 154
akumuleeritud kulum	-205 330	-35 512	-240 842
jääkväärtus	9 177	34 136	43 312

31.12.2017 seisuga on immateriaalse põhivara hulgas 211,1 tuhande euro väärtuses vara, mille jääkväärtus on null, kuid mis on endiselt kasutuses.

Lisa 10. Muud kohustised

	31.12.2017	31.12.2016	muutus
välja maksmata kahjunõuded	0	2 690	-2 690
kohustised hankijatele	38 947	59 285	-20 338
kohustised Maksu- ja Tolliametile	33 601	31 404	2 197
maksud töötasult	32 944	31 035	1 909
ettevõtte tulumaks, käibemaks	657	369	288
kohustised töövõtjatele, puhkusereserv	56 017	44 694	11 323
kokku	128 565	138 073	-9 508

Lisas 10 nimetatud kohustised on realiseeritavad lähima 12 kuu jooksul, mistõttu võib neid lugeda lühiajalisteks kohustisteks.

Lisa 11. Kohustised kindlustustegevusest

	31.12.2017	31.12.2016	muutus
bruto eraldised	4 346 821	4 403 072	-56 251
ettemakstud kindlustusmaksete eraldis	885	104	781
rahuldamata nõuete eraldis - RBNS	3 536 140	3 608 013	-71 873
rahuldamata nõuete eraldis - IBNR	802 696	713 825	88 871
möödumata riskide eraldis	7 100	81 130	-74 030
edasikindlustaja osa eraldistes -RBNS	267 990	271 395	-3 405
neto eraldised			
ettemakstud kindlustusmaksete eraldis	885	104	781
rahuldamata nõuete eraldis - RBNS	3 268 150	3 336 618	-68 468
rahuldamata nõuete eraldis - IBNR	802 696	713 825	88 871
möödumata riskide eraldis	7 100	81 130	-74 030
kokku neto eraldised	4 078 831	4 131 677	-52 846

Eraldiste bilansiliste väärtuste muutused aruandeperioodis on toodud Tabelis 11.1 ja Lisas 16.

Tabel 11.1 Kohustised kindlustustegevusest valdkondade lõikes

	RNE muutus (+) kasv	EDK osa muutus (-) kasv	EPE muutus (+) kasv	muutus	eraldised seisuga 31.12.2017	eraldised seisuga 31.12.2016
kindlustustegevus	-33 229	3 405	781	-29 043	2 488 852	2 517 895
piirikindlustus	0	0	781	781	885	104
edasikindlustus	-53 544	3 405	0	-50 139	2 373 482	2 423 621
maksejõuetus*	20 315	0	0	20 315	114 485	94 170
tegevus garantiifondina	-23 803	0	0	-23 803	1 589 979	1 613 782
kindlustuslepinguta sõidukid	247 034	0	0	247 034	755 713	508 679
tuvastamata sõidukid	-34 658	0	0	-34 658	162 979	197 637
kindlustuskohustuseta või välisriigi sõidukid	-236 179	0	0	-236 179	671 287	907 466
neto eraldised kokku	-57 032	3 405	781	-52 846	4 078 831	4 131 677

*ülevõetud ASA ja Ühiskindlustuse nõuded

Lisa 12. Kohustiste ja varade piisavuse test

Testi eesmärk on hinnata kindlustusmatemaatiliselt arvatud kindlustusriskidest tulenevate kohustiste piisavust, analüüsides jooksvaid hinnanguid tulevaste rahavoogude kohta, arvestades turul valitsevaid intressimäärasid ja inflatsiooni ootusi. Olemasolevate kohustiste kestvusest ja tingimustest lähtudes on inflatsiooni muutumise mõju testitud ainult liikluskindlustuse perioodilistest hüvitistest tulenevate kohustiste suhtes.

Eeltööna on koostatud kohustistega seotud diskonteerimata rahavoogude diagramm sammuga 1 aasta, kokkuvõtte on toodud tabelis 12.2. Järgmisena on leitud rahavoogude puhasnüüdisväärtus (mitmeperioodilise rahavoogude diskonteerimise mudeliga). Diskonteeritud väärtused on arvatud kasutades EUR Sovereign SPOT tulumääradest koostatud tootluskõverat, kus üle 30 aastase lõpptähtaja määr on võrdsustatud 30 aastase määraga.

Kohustiste ja varade koosmõju hindamise testi jaoks on tehtud rahavoogude diagramm finantsvarade kohta, kasutades järgmiseid eelduseid:

- ☞ nõuded (va tagasinõuded) realiseeruvad ühe aasta jooksul,
- ☞ tagasinõuded on periodiseeritud kuni 7- aastasele eeldatavale laekumisperiodile,
- ☞ kindlustuskohustusest või välisriigi sõiduki hüvitiste tagasinõuded realiseeruvad samal perioodil kui nendega seotud kohustised,
- ☞ finantsinvesteeringud laekuvad vastavalt lepingus toodud tähtajale,
- ☞ edasikindlustuse varad realiseeruvad samal perioodil kui nendega seotud kohustised.

Rahavoogude diagrammi koostamisel on kasutatud hinnangut, kus inflatsioonitegur liigub 3,2%-lt 2,0%-ni järgneva kümne aasta jooksul ja jääb sealt edasi samaks. Kasutatud riskivaba rahahind on toodud tabelis 12.1.

Tabel 12.1. Riskivaba rahahind

Euroopa keskpank	aastad					
	1	2-5	5-10	10-20	20-30	üle 30
EUR Sovereign SPOT 31.12.2017	-0,74%	-0,33%	0,40%	0,96%	1,25%	1,25%
EUR Sovereign SPOT 31.12.2016	-0,80%	-0,46%	0,24%	0,75%	1,00%	1,00%

Tabel 12.2. Diskonteerimata rahavoogude diagramm

tuhanded eurod	rahavoo perioodid aastates						kokku
	kuni 1	1-5	5-10	10-20	20-30	üle 30	
varad	13 068	5 227	660	123	49	6	19 133
kohustised	2 325	791	394	568	191	8	4 277
neto rahavoog 31.12.2017	10 743	4 436	266	-445	-142	-2	14 856
varad	9 286	6 825	330	216	130	817	17 604
kohustised	2 062	737	489	650	280	12	4 231
neto rahavoog 31.12.2016	7 224	6 088	-159	-434	-150	805	13 373

Tabel 12.3. Intressiriskile avatuse test

tuhanded eurod	Kui normaliseeritud diskonteerimisel kasutatav määr							
	bilansiline väärtus	rahavoo puhasnüüdis väärtus	suureneb	väheneb	suureneb	väheneb	suureneb	väheneb
			50bp	50bp	100bp	100bp	200bp	200bp
varad	19 004	19 139	-86	89	-168	181	-325	378
kohustised	4 468	4 475	-111	99	-205	217	-371	487
neto rahavoog 31.12.2017	14 536	14 664	25	-10	37	-36	46	-109
varad	17 034	17 420	-195	214	-372	451	-686	1 008
kohustised	4 460	4 541	-129	141	-248	294	-458	647
neto rahavoog 31.12.2016	12 574	12 879	-66	73	-124	157	-228	361

Kohustiste adekvaatsuse testi tulemus viitab LKFi kindlustustehniliste eraldiste arvutamise põhimõtete järgi üles võetud kohustiste puudujäägile summas 7 100 eurot. Puudujääk on kajastatud eraldiste koosseisus „möödumata riskide eraldisena“.

Tabel 12.4. Inflatsiooniriskile avatuse test

<i>tuhanded eurod</i>	Kui aastase püsiva makse arutamisel kasutatav inflatsioonimäär							
	bilansiline väärtus	rahavoo puhasnüüdis väärtus	suureneb 100bp	väheneb 100bp	suureneb 200bp	väheneb 200bp	suureneb 400bp	väheneb 400bp
perioodilised hüvitised 31.12.2017	1 661	1 686	189	-163	408	-304	961	-535
perioodilised hüvitised 31.12.2016	2 012	2 108	252	-216	546	-401	1 299	-701

Lisa 13. Muu tulu

	2017	2016
kahjunõuete käsitlustasu	18 984	28 125
Cabase litsentsitasud	82 390	79 917
teistele osutatud teenused	1 904	10 114
saadud viivised	4 169	844
muud	1 422	845
kokku	108 869	119 845

*kindlustuskohustusest vabastatud sõidukiga või välisriigi sõidukiga, mille kindlustusandjal ei ole Eestis esindajat, põhjustatud kahju käsitlemise eest võetud tasu

Lisa 14. Kulud

	2017	2016
tööjõukulu	-904 217	-804 555
koolitus, meeskonnatöö	-15 055	-16 813
kontori haldus	-164 818	-151 102
koostöö liikmete ja partneritega	-79 379	-83 482
taristu kulud (rent+haldus+amort)	-360 143	-464 450
Cabas all-litsentsidena edasi esitatud kulud	-381 646	-373 381
ostetud teenused, muud tegevuskulud	-217 151	-221 558
kokku	-2 122 409	-2 115 341

Tabel 14.1 Tööjõukulud

	2017	2016
töötajad	-589 406	-514 149
juhatuse	-275 667	-253 284
nõukogu	-18 379	-18 852
liikluskindlustuse lepitusorgan	-20 766	-18 271
kokku	-904 217	-804 555

LKFi oli aruandeperioodi lõpu seisuga töölepinguga töötajaid 18 (täiskohani ümardatult), juhatuse liikmeid neli ning nõukogu liikmeid kuus (2016: vastavalt 16, 4, 5).

Juhatus ja töötajate tasustamine põhineb põhipalkadel, mis on lepinguliselt fikseeritud. Juhatusel ja üksikutel töötajatel on lisaks põhipalgale ette nähtud ka tulemustasu komponent, mis ei moodusta samas määravat osa isiku aasta sissetulekust. Tulemustasu määramisel lähtutakse ennekõike juhatuse liikmete ja töötajate poolt aastaeesmärkide täitmisest ning see ei ole majandustulemustest otseselt sõltuv. Viimase põhimõtte läbi on välistatud juhatuse ja töötajate võimalik huvide konflikt ja majandustulemuste moonutamise vajadus võimalikust lühiajalisest isiklikust kasust lähtudes.

Alates 01.10.2014 lahendab liikluskindlustuse lepitusorgan liikluskindlustuse lepingust, kahju hüvitamisest, liikluskindlustuse seadusest või liikluskindlustuse seaduse alusel esitatud tagasinõudest tulenevaid vaidlusi.

Meeskonna arendamiseks on aruandeperioodil kulusid tehtud 7,0 (2016: 10,1) tuhat eurot. Muid olulisi soodustusi LKF oma töötajatele teinud ei ole.

LKF on moodustanud seltsingu Eesti Kindlustusseltside Liiduga kindlustussektori koostööülesannete säästlikuks täitmiseks.

Lisa 15. Neto esinenud kahjunõuded (vt Lisa 11)

	makstud kahjud; regress (-)	EDK osa makstud kahjudes	RNE muutus (+)kasv	RNE regressi muutus (-) kasv	EDK osa muutus (-)kasv	eraldise ja nõude muutus	kahjunõuded neto
2017							
kindlustustegevus	-71 437	0	-33 229	0	3 405	-29 824	-41 613
piirikindlustus	-1 047	0	0	0	0	0	-1 047
edasikindlustus	-56 231	0	-53 544	0	3 405	-50 139	-6 092
maksejõuetus	-14 159	0	20 315	0	0	20 315	-34 474
tegevus garantiifondina	-718 802	0	-23 803	236 179	0	-23 803	-931 178
kindlustuslepinguta sõidukid	-301 170	0	247 034	0	0	247 034	-548 204
tuvastamata sõidukid	-417 632	0	-34 658	0	0	-34 658	-382 974
kindlustuskohustuseta või välisriigi sõidukid	0	0	-236 179	236 179	0	-236 179	0
kokku	-790 239	0	-57 032	236 179	3 405	-53 627	-972 791

	makstud kahjud; regress (-)	EDK osa makstud kahjudes	RNE muutus (+)kasv	RNE regressi muutus (-) kasv	EDK osa muutus (-)kasv	eraldise ja nõude muutus	kahjunõuded neto
2016							
kindlustustegevus	-65 440	12 287	7 340	0	2 105	9 445	-62 598
piirikindlustus	1 181	0	0	0	0	0	1 181
edasikindlustus	-67 912	12 287	7 713	0	2 105	9 818	-65 443
maksejõuetus	1 291	0	-373	0	0	-373	1 664
tegevus garantiifondina	-472 840	0	798 765	-761 850	0	798 765	-509 755
kindlustuslepinguta sõidukid	-133 972	0	107 973	0	0	107 973	-241 945
tuvastamata sõidukid	-338 868	0	-71 058	0	0	-71 058	-267 810
kindlustuskohustuseta või välisriigi sõidukid	0	0	761 850	-761 850	0	761 850	0
kokku	-538 280	12 287	806 105	-761 850	2 105	808 210	-572 353

Lisa 16. Kahjude kujunemine

Kahjude kujunemine sisaldab hinnanguid kahjunõude suurusele (ehk eraldisele) juhtumiaastal ning hinnanguid aruandeaastal. Esiolguks antud hinnangud kahjunõuetele ning käsitlemise protsessis saadud lisainformatsiooni põhjal tehtud hinnangud aruandeaastal erinevad kuni skaalal 4-26%, erandina on erinevus 2009 aasta juhtumitele ligi 40%.

Analüüsitud on juhtumiaastaid 2007 kuni 2017, varasemate perioodide kahjude eraldised on märgitud koondsummas. Perioodi 1993-2006 eraldiste suur maht ning neto- ja brutoeraldise erinevus tuleneb LKFi tegevusest edasikindlustusandjana, sh ka 2003-2004 andis LKF edasikindlustuslepingutest tulenevat kindlustuskatet, kuid nende aastate lepingutest LKF olulist kindlustusriski ei võtnud.

Analüüs ei hõlma kindlustuskohustuseta ja välisriigi sõidukite tekitatud kahjude eraldist summas 671,2 tuhat eurot, nende kindlustustehniline mõju tulemile ja netovarale on null.

kahjunõuded (tuhandes eurod)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	kokku
juhtumi aastal	748	540	765	372	505	681	727	664	798	926	1 313	8 039
1 aasta hiljem	939	678	623	357	444	664	652	588	630	847	-	-
2 aastat hiljem	730	581	615	262	443	635	642	584	593	-	-	-
3 aastat hiljem	661	538	583	342	442	642	637	561	-	-	-	-
4 aastat hiljem	628	524	547	343	442	574	636	-	-	-	-	-
5 aastat hiljem	625	524	454	345	442	574	-	-	-	-	-	-
6 aastat hiljem	624	524	454	345	442	-	-	-	-	-	-	-
7 aastat hiljem	624	529	454	345	-	-	-	-	-	-	-	-
8 aastat hiljem	623	529	454	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9 aastat hiljem	633	521	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10 aastat hiljem	648	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
kahjunõuete hinnang 31.12.2017	648	521	454	345	442	574	636	561	593	847	1 313	6 934
makstud kahjud kuni 31.12.2017	-624	-513	-454	-345	-442	-574	-636	-553	-577	-799	-641	-6 158
eraldis 31.12.2017	24	8	0	0	0	0	0	9	15	48	673	777
1993-2006 eraldis 31.12.2017	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 891
brutoeraldis kokku												3 668
edasikindlustusandja osa 1993-2006 eraldises 31.12.2017												268
netoeraldis kokku												3 400

Lisa 17. Rendilepingud

LKF kui rendilevõtja

LKF rentis aruandeaastal kasutusrendi tingimustel kontoriruumi. Perioodi kuldes on kajastatud kasutusrendimakseid summas 54,7 (2016: 53,1) tuhat eurot. Rendileping, mis algas 2011 septembrist on pikendatud (05.07.2016) kuni aastani 2021. Erakorralise ülesõtmise puhul teatatakse 30 päeva ette ning hüvitise määr on kahe kuu rendi summa (11,0 tuhat eurot), korraline ülesõtmine ei ole võimalik. Rendimaksete summa 2018. aastal on 66,2 tuhat eurot ning aastatel 2019-2023 183,4 tuhat eurot (kehtiv leping lõpeb 2021 septembris)

CABAS tarkvara (Lisa 20) kasutusõiguse ja turustamise eest on aruandeaastal CAB Group AB-le makstud lepingulist litsentsitasu 331,7 (2016: 324,4) tuhat eurot. Lepingu lõpetamisel on etteteatamise tähtaeg 1 aasta (ehk 340,0 tuhat eurot). Rendimaksete summa 2018 aastal on 340,4 tuhat eurot ning aastatel 2019-2023 348,5 tuhat eurot (kehtiv leping lõpeb 2019 aasta juunis).

LKF kui rendileandja

Kasutusrenditingimustes on LKF sõlminud all-litsentsi lepingud CABAS tarkvara kasutamiseks autoremondiettevõtetele (Lisa 20). 2017. aastal on kogutud autoremondiettevõtetele tarkvara kasutamise litsentsitasudena 82,4 (2016: 79,9) tuhat eurot. Kindlustusandjate jaoks on teenus liikmemaksu arvelt mahus 311,7 (2016: 303,0) tuhat eurot.

Lepingu lõpetamisel on etteteatamise tähtaeg 1 aasta (ehk 340,0 tuhat eurot), mis lepingujärgselt tuleb LKFl hüvitada CABAS-t kasutavate autoremondiettevõtete ja kindlustusandjate poolt.

Lisa 18. Tehingud seotud osapooltega

Seotud isikuteks loetakse (sulgudes vastavad tehingute aluseks olevad lepingud vms suhet reguleerivad dokumendid):

- ☞ nõukogu liikmed (nõukogu reglement)
- ☞ kindlustusseltsid (Liikluskindlustuse seadus, nõukogu otsused, edasikindlustuslepingud),
- ☞ juhtkonna liikmed (töö- ja teenistuslepingud) ning nende lähisugulased ning nendega seotud ettevõtted

Tehingud seotud osapooltega, mille puhul on olemas turg, on teostatud lähtudes tavapärastest turutingimustest, eesmärgiga tagada parim võimalik tulemus. Need tehingud, mille puhul turg puudub, on kinnitatud nõukogus.

Juhtorganid

Juhatuse liikmete lepingute alusel maksti juhatusele tasu (koos maksudega) 2017. aastal 275,7 (2016: 253,3) tuhat eurot. Nõukogu liikmetele on samal perioodil makstud tasu koos maksudega summas 18,4 (2016: 18,9) tuhat eurot. Juhatuse liikmete kompensatsiooni suurus ennetähtaegse tagasikutsumise puhul on võrdne kuue kuu tasuga.

MTÜ Eesti Kindlustusseltside Liit (EKsL)

Juhatuse liikmed Mart Jesse, Andres Piirsalu ja Lauri Potsepp on ka EKsL-i juhatuse liikmed. LKF ja EKsL tegutsevad ressursse ühiselt kasutades, millest tekib vajadus vastavate kulude jaotamiseks kahe finantseerimisallika vahel. Kulude jaotus on põhimõtteliselt läbi viidud järgnevalt:

- ☞ tööaja kasutuse hindamine ja sellele vastavad tööjõukulud;
- ☞ ülejäänud kulude jaotamine, lähtudes (rakendamise järjekorras): a) kulukandja päritolust, b) tööaja kasutuse (või vastavate tööjõukulude) proportsioonist, või c) võrdsest jagamisest.

2017 aastal on LKF ja EKsL arveldanud tegevuskulusid summas 124,0 (2016: 127,5) tuhat eurot.

Tabel 18.1 Tehingud LKFi liikmetega

saadud +, tasutud -	liikme- maksu põhiosa	liikme- maksu lisaosa e Cabas	VS* haldamise tasud	muud nõuded	kahju- nõuded (sh käsitluskulu)	muud väljamaksed	2017
BTA	256 060	23 908	0	200	-5 550	0	274 618
COMPENSA	98 938	2 122	2 020	180	-2 110	0	101 151
DRAUDIMAS	560 067	45 971	8 125	0	-13 607	0	600 555
ERGO	847 738	55 091	0	420	-42 384	0	860 865
GJENSIDIGE	198 758	13 348	3 208	701	-23 110	0	192 905
IF	681 911	76 004	0	1 103	-21 052	-686	737 280
INGES	249 258	7 238	3 933	140	-11 056	0	249 513
QBE	36 000	0	24	0	-18 737	0	17 287
SALVA	297 723	18 917	0	340	-14 301	-1 010	301 669
SEESAM	302 559	26 185	3 417	80	-5 537	0	326 705
SWEDBANK	315 487	42 883	3 944	1 338	-5 886	0	357 765
kokku	3 844 499	311 667	24 672	4 502	-163 330	-1 696	4 020 313

saadud +, tasutud -	liikme- maksu põhiosa	liikme- maksu lisaosa e Cabas	VS* haldamise tasud	muud nõuded	kahju- nõuded (sh käsitluskulu)	muud väljamaksed	2016
BTA	235 527	23 950	5 357	595	-2 512	0	262 916
COMPENSA	124 752	0	928	0	-6 100	0	119 580
DRAUDIMAS	408 482	44 835	12 770	975	-26 937	0	440 125
ERGO	695 867	51 955	0	870	-47 664	0	701 028
GJENSIDIGE	238 931	15 282	5 391	80	0	0	259 684
IF	637 435	76 803	0	460	-31 035	-591	683 073
INGES	238 036	4 591	4 941	40	-11 496	0	236 111
QBE	36 000	0	0	0	-22 865	0	13 135
SALVA	274 004	17 363	0	320	-421	0	291 266
SEESAM	250 933	27 399	5 642	140	-2 447	0	281 667
SWEDBANK	245 968	40 867	5 027	1 150	-16 548	0	276 464
kokku	3 385 935	303 046	40 056	4 630	-168 025	-591	3 565 051

*VS on liikluskindlustuse infosüsteemi vanem osa, mis sisaldab kahjukäsitluse rakendust

Mart Jesse
Allkirjastatud digitaalselt

Hillar Lõhmussaar

Andres Piirsalu

Lauri Potsepp

Tabel 18.2 Nõuded ja kohustised seotud osapooltega

	nõue 31.12.2017	kohustis 31.12.2017	nõue 31.12.2016	kohustis 31.12.2016
BTA	26 311	0	16 291	0
COMPENSA	5 840	0	11 738	0
DRAUDIMAS	43 930	0	35 648	0
ERGO	59 893	6 658	46 935	0
GJENSIDIGE	19 344	0	21 543	0
IF	48 440	2 480	49 744	1 765
INGES	19 842	4 243	20 074	1 212
QBE	12 000	3 537	6 000	3 961
SALVA	30 781	437	25 594	12 555
SEESAM	20 421	0	18 914	0
SWEDBANK	28 080	0	21 321	0
EKsL	14 963	0	28 876	2 457
kokku	329 845	17 354	302 678	21 950

Kohustiste hulgas on eraldiste koosseisus kajastatavaid kohustisi perioodi lõpu seisuga 17,4 (2016: 19,4) tuhat eurot.

Lisa 19. Tingimuslikud kohustised

Juhatuse liikmete kompensatsioon

Juhatuse liikmete kompensatsiooni suurus ennetähtaegse tagasikutsumise puhul on võrdne kuu kuu tasuga, seisuga 31.12.2016 oleks nimetatud summa suurus koos maksudega 111,2 (2016: 111,2) tuhat eurot.

Maksurevisjoni võimalik mõju

LKFis ei ole viimastel aastatel läbi viidud maksurevisjoni. Maksuhalduril on õigus kontrollida LKFi maksuarvestust kuni viie aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendava maksusumma koos intressidega ning trahv. LKFi juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksurevisjoni tulemusena tekkida LKF-il oluline täiendav maksusumma.

Kahjujuhtum Poolas 03.12.2017

LKF-i varasid ja kohustisi võib mõjutada Poolas Gdynia sadamas 03.12.2017 toimunud liiklusõnnetusega seotud kahjunõue, mille teade tuli LKFle 19.03.2018. Poola kindlustusandja kindlustatud sõiduk kahjustas liiklusõnnetuse tulemusena tuulegeneraatori laba. Kindlustusandja ei ole esitanud Eesti kannatanule põhjendatud vastust 3 kuu jooksul, mistõttu pöördus kannatanu LKF-i poole. LKF kui Käsitlev Hüvitusorgan alustas menetlust ja pöördus Poola Hüvitusorgani poole selgitamiseks välja, kas otsuse viibimine on Poola õigusega kooskõlas (n. käib kriminaalmenetlus vmt.).

Juhul, kui vastavalt Poola Hüvitusorgani juhisele peab LKF kahju hüvitama, siis edastab LKF tagasinõude Poola Hüvitusorganile. Vastavalt rahvusvahelise liikluskindlustuse süsteemi sisereeglitele hüvitab kahju põhjustaja riigi Hüvitusorgan (Maksev Hüvitusorgan) makstud kahjunõude hüvitise summa koos käsitluskuludega kohe pärast kahju hüvitamist Käsitlevale Hüvitusorganile (antud juhul LKF).

Antud juhtumiga seoses ei ole mõju LKF-i netovarale. Mõju LKF-i bilansile: kohustiste maht suureneb värskeima hinnangu kohaselt summas 465,5 tuhat eurot ja samas summas suureneb ka varade maht. Poola Hüvitusorganiga seotud vastaspoole risk on olematu tulenevalt rahvusvahelise liikluskindlustuse süsteemi sisereeglitest.

Lisa 20. CABAS litsentsileping

Rootsi ettevõttega CAB Group AB kehtiva taastusremondi normeerimistarkvara CABAS litsentsilepingu pikkus on kolm pluss kaks aastat (alates juuli 2013). Projekti finantseerivad tarkvara kasutavad remondiettevõtted ja kindlustusandjad, s.t liikluskindlustuse garantiifondi vahendeid selleks ei kasutata.

Sõlmitud leping annab muuhulgas LKF-ile:

- 🔗 õiguse tarkvara kasutada;
- 🔗 ainuõiguse Eesti piires tarkvara kasutusõigustele litsentse väljastada;
- 🔗 õiguse määrata Eestis litsentsi hind.

Tulenevalt lepinguga saadud õigustest ja kohustistest on lepinguline suhe CAB Group AB-ga kajastatud kasutusrendina. (vt Lisa 17).

Kogu tarkvara kasutamise kulu Eesti turul kokku oli 394,0 (2016: 382,7) tuhat eurot:

- 🔗 CAB Group AB-le makstud lepingulist litsentsitasu 331,7 (2016: 324,4) tuhat eurot, koos tasutud pöördkäibemaksuga 381,7 (2016: 373,4) tuhat eurot;
- 🔗 LKFi sisesed haldamiskulud 12,3 (2016: 9,3) tuhat eurot.

Lisa 21. Automaatne liikluskindlustus (ALK) ja varasem lepinguta sõidukite menetlus (LSM)

Liikluskindlustus rakendub automaatselt sundkindlustusena (automaatne liikluskindlustus), kui sõiduki suhtes on kindlustuslepingu sõlmimise kohustus täitmata. Sundkindlustuse kindlustussuhe tekib LKFi ja kindlustuskohustusega isiku vahel. Kindlustuskohustusega isikul on kohustus tasuda kindlustusmaks, LKFiil on kohustus hüvitada sundkindlustusega sõidukiga tekitatud kahju.

Kuni 30.09.2014 kehtinud liikluskindlustuse seaduse järgi algatas LKF lepinguta sõiduki menetluse, kui sõiduk oli liiklusregistris registreeritud ja selle sõiduki suhtes ei olnud mõistliku aja jooksul kindlustuslepingut sõlmitud.

Tabel 21.1. Algatatud menetlused ja esitatud nõuded

		2017	2016
algatatud menetlusi	tk	56 414	53 433
lõpetatud menetlusi, sh	tk	57 126	51 786
leping sõlmitud	tk	22 866	23 294
liiklusregistris andmed korrastatud	tk	32 577	28 492
esitatud nõudeid	tk	25 589	26 443
esitatud nõuete summa	eur	1 688 023	1 700 478
laekunud nõudeid	eur	648 247	571 385

Varasemast LSM-ist on 2017. aastal laekunud 4 782 (2016: 9 575) eurot.

Automaatse liikluskindlustuse ja Lepinguta sõidukite menetluse aruandeperioodi lõpu nõuete saldo ning hinnang nõuete väärtusele on toodud Lisa 7 tabelit.

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Mittetulundusühingu Eesti Liikluskindlustuse Fond nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2017 ning eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta tulude ja kulude aruannet, netovara muutuste aruannet, rahavoogude aruannet ja raamatupidamise aastaaruande lisasid ning aastaaruande koostamisel kasutatud peamiste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond finantsseisundit seisuga 31. detsember 2017 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi nõuetele.

Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkneb raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ning õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt ning sellise sisekontrollisüsteemi eest nagu juhtkond peab vajalikuks, võimaldamaks raamatupidamise aastaaruande korrektset koostamist ja esitamist ilma pettustest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas ettevõtte liikvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad ettevõtte raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/allkirjastatud digitaalselt/

Stan Nahkor

Vandeaudiitori number 508

Ernst & Young Baltic AS

Auditoorettevõtja tegevusloa number 58

Rävala pst 4, 10143 Tallinn

Tiina Leif

Vandeaudiitori number 441

29. märts 2018

MTÜ EESTI LIIKLUSKINDLUSTUSE FONDI MÜÜGITULU VASTAVALT EMTAK 2008-LE

EMTAK	Tegevusala	2017	2016
46141	Masinate, tööstusseadmete, laevade ja õhusõidukite vahendamine sh arvutite ja arvutitarkvara vahendamine	82 390	79 917
65121	Kahjukindlustus	673 775	708 982
63991	Mujal liigitamata infoalane tegevus	1 904	10 114
		758 069	799 013

PLANEERITAVAD TEGEVUSALAD AASTAKS 2018

EMTAK	Tegevusala
46141	Masinate, tööstusseadmete, laevade ja õhusõidukite vahendamine, sh arvutite ja arvutitarkvara vahendamine
65121	Kahjukindlustus
63991	Mujal liigitamata infoalane tegevus